

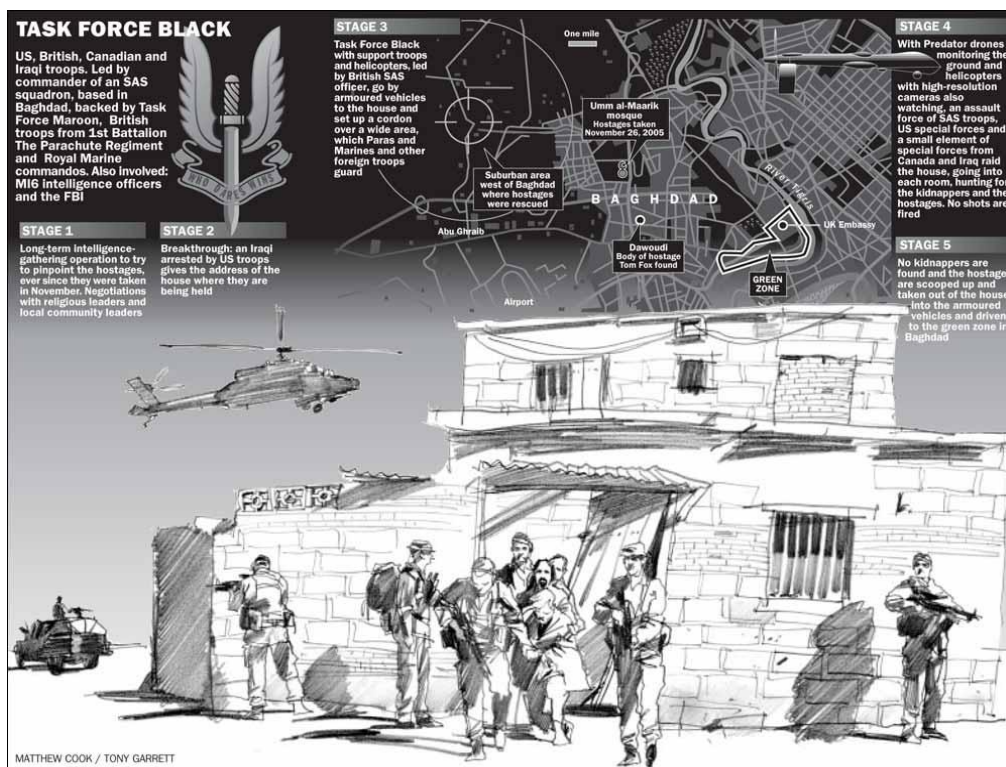

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΙΣ «ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ»

«Counterinsurgency. Η στρατηγική των ΗΠΑ στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Αλεξίου Νικόλαος

Επιβλέπων : Κωνσταντίνος Υφαντής

Αναπληρωτής Καθηγητής Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών ΕΚΠΑ

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2015

«Counterinsurgency. Η στρατηγική των ΗΠΑ στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν»

Περιεχόμενα	Σελίδες
Συνοτομογραφίες	1
Εισαγωγή	1 - 2

Μέρος Πρώτο

Γενικά περί Insurgency και Counterinsurgency

1.α	Insurgency : Ορισμός, τι είναι, που βασίζεται και σε τι αποσκοπεί	1 - 3
1.β	Counterinsurgency : Ορισμός, τι είναι, που βασίζεται, αρχές και σε τι αποσκοπεί	4 - 8
1.γ	Κριτήρια επιτυχίας επιχειρήσεων Counterinsurgency	8 - 9

Μέρος Δεύτερο

Η στρατηγική των ΗΠΑ από το τέλος του 2^{ου} Πολέμου του Κόλπου μέχρι και το 2012

Εισαγωγή	10	
2.α	Στρατηγική των ΗΠΑ από τον 2 ^ο πόλεμο του κόλπου έως το 2003	10 - 12
2.β	Στρατηγική των ΗΠΑ από το 2003 έως το 2005	12 - 14
2.γ	Στρατηγική των ΗΠΑ από το 2006 έως το 2012	14 - 17

Μέρος Τρίτο

Αποτελέσματα – Συνέπειες Εφαρμοζόμενης Τακτικής στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν

Εισαγωγή	18	
3.α	Χαρακτηριστικά Κράτους και Κοινωνίας Ιράκ και Αφγανιστάν	18 - 21
3.β	Εφαρμοζόμενη τακτική των ΗΠΑ στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν	
3.β.(1)	Εφαρμοζόμενη τακτική των ΗΠΑ στο Ιράκ	21 - 24
3.β.(2)	Εφαρμοζόμενη τακτική των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν	25 – 27
3.γ	Αποτελέσματα – Συνέπειες Εφαρμοζόμενης τακτικής των ΗΠΑ στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν	
3.γ.(1)	Αποτελέσματα- Συνέπειες εφαρμοζόμενης τακτικής στο Ιράκ	28 - 29
3.γ.(2)	Αποτελέσματα- Συνέπειες εφαρμοζόμενης τακτικής στο Αφγανιστάν	29 - 31

Μέρος Τέταρτο

Συμπεράσματα

Συμπεράσματα	32 - 35
--------------	---------

Συντομογραφίες

11 Σεπτεμβρίου 2001	11/9
Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής	ΗΠΑ
Στόχοι Υψηλής Αξίας	ΣΥΑ
Ένοπλες Δυνάμεις	ΕΔ
Αξιωματικός	Αξκός
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	MME
Επιχειρήσεις	Επιχ/σεις
Improvised Explosive Devise	IED
Counterinsurgency	COIN
Office of Reconstruction and Humanitarian Assistance	ORHA
Provincial Reconstruction Team	PRT
Islamic State of Iraq and Levant	ISIS ή ISIL
Command, Control, Communications, Computers, Intelligence, , Surveillance and Reconnaissance	C4ISR
Military support to Stability, Security, Transition and Reconstruction	SSTR
Joint Strategic Assessment Team	JSAT
Counter Terrorism	CT

Εισαγωγή

Στις 06 Ιουνίου 1962, στην τελετή αποφοίτησης της Στρατιωτικής Ακαδημίας του West Point, στον λόγο του προς τους αποφοιτήσαντες, ο Πρόεδρος των ΗΠΑ, John F. Kennedy, ανέφερε για την αναβίωση ενός *διαφορετικού τύπου πολέμου, νέο σε ένταση, αλλά αρχαίο στην προέλευση του, αναφερόμενος στον ανταρτοπόλεμο και στις επιχειρήσεις ανατροπής καθεστώτων από αντικαθεστωτικούς* ⁽¹⁾, ⁽²⁾. Οι ΗΠΑ είχαν ήδη παρακολουθήσει τις εξελίξεις στην γειτονική τους Κούβα με την ανατροπή του καθεστώτος του Φουλχένσιο Μπατίστα από τον Φιδέλ Κάστρο το 1959, ενώ στην ανατολή αντιμετώπιζαν την απειλή των Βιετκόνγκ.

Ο διαφορετικός αυτός πόλεμος, όπως τον χαρακτήρισε ο Πρόεδρος των ΗΠΑ, απασχόλησε τις ΗΠΑ από την λήξη του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου μέχρι και σήμερα, αντιμετωπίζοντάς τον άλλοτε επιτυχώς (επιχειρήσεις EL Salvador) και άλλοτε ανεπιτυχώς (Βιετνάμ). Εντούτοις μόλις το 2006, δημοσιεύτηκε εγχειρίδιο τακτικής της Counterinsurgency για την αντιμετώπιση αντίστοιχων απειλών, την χρονική στιγμή που βρίσκονταν εν εξελίξει ο 2^ο Πόλεμος του Ιράκ και ο πόλεμος στο Αφγανιστάν.

Ως εκ τούτου μέσω της διπλωματικής εργασίας, θα επιχειρηθεί να προσδιορισθούν τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων «Insurgency» και «Counterinsurgency», αποδεικνύοντας εάν η χρησιμοποιούμενη τακτική της «Counterinsurgency» στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν απέφερε στην στρατηγική των ΗΠΑ τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας θα αναλυθούν οι έννοιες της «Insurgency» και «Counterinsurgency» καθώς και τα χαρακτηριστικά τους. Βασικά χαρακτηριστικά και των δύο επιχειρήσεων είναι ο πληθυσμός του κράτους και το κράτος ως πολιτική και νομική οντότητα. Οι επιχειρήσεις «Insurgency» επιδιώκουν την κινητοποίηση του πληθυσμού εις βάρος του κράτους και εν συνεχεία την ανατροπή του υπάρχοντος καθεστώτος, ενώ οι επιχειρήσεις «Counterinsurgency» επιδιώκουν την θωράκιση του πληθυσμού και την ισχυροποίηση των θεσμών και του ίδιου του κράτους. Στο τέλος του κεφαλαίου θα αναφερθούν συνοπτικά τα κριτήρια επιτυχίας των επιχειρήσεων «Counterinsurgency», ώστε να δύναται το κράτος, μόνο του χωρίς την συμμετοχή και παρουσία ξένων δυνάμεων, να κατέχει το μονοπώλιο της εξουσίας και να παρέχει στους πολίτες βασικά δημόσια αγαθά, εκ των οποίων το σημαντικότερο όλων είναι η ασφάλεια.

Το δεύτερο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στην στρατηγική των ΗΠΑ, από τον δεύτερο πόλεμο του Κόλπου μέχρι και το 2012, υποδιαιρούμενο σε τρεις ενότητες. Στην πρώτη ενότητα θα αναφερθεί η στρατηγική των ΗΠΑ από τον 2^ο πόλεμο του Κόλπου μέχρι και το 2003, καθώς και η αλλαγή που συντελέστηκε στην εφαρμοζόμενη τακτική από τις ΕΔ, οδηγώντας στον μετασχηματισμό και στην αναθεώρησή τους. Συνοπτικά οι εφαρμοζόμενες στρατηγικές των ΗΠΑ είναι της «New World Order» το 1991, της «Engagement and Enlargement» το 1995, της καθεστωτικής αλλαγής το 1998, της «Global Age» το 2000 και

(1), The American Presidency Project, Πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15

(2), Κεφάλαιο «2», Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013)

του προληπτικού πολέμου το 2002. Στην δεύτερη και τρίτη ενότητα, θα αναφερθεί η στρατηγική των ΗΠΑ από το 2003 έως το 2012, αποτελώντας ένα από τα βασικά αντικείμενα της διπλωματικής μελέτης. Ως εκ τούτου θα επιχειρηθεί να εξεταστούν τα γεγονότα και οι συνθήκες στο εσωτερικό των ΗΠΑ, αλλά και η πορεία και η εξέλιξη στα θέατρα επιχειρήσεων του Αφγανιστάν και του Ιράκ, που συνέβαλλαν στην αλλαγή και στη διαμόρφωση της στρατηγικής των ΗΠΑ.

Το δεύτερο ουσιαστικότερο αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας, το οποίο αναλύεται στο τρίτο κεφάλαιο, αποτελεί το πώς η στρατηγική των ΗΠΑ μετουσιώθηκε σε τακτική από τις ΕΔ και χρονικά πότε εφαρμόστηκε η τακτική COIN στα θέατρα επιχειρήσεων του Ιράκ και του Αφγανιστάν. Ως εκ τούτου στην πρώτη ενότητα του κεφαλαίου θα αναφερθούν συνοπτικά τα χαρακτηριστικά της κοινωνίας, η ιστορική κυβερνητική παράδοση του Ιράκ και του Αφγανιστάν αντίστοιχα, και η φύση της απειλής για τις ΕΔ των ΗΠΑ. Στη δεύτερη και τρίτη ενότητα, οι οποίες και οι δύο υποδιαιρούνται σε δύο υποενότητες, αναλύεται η εφαρμοζόμενη τακτική των ΗΠΑ για την χρονική περίοδο από το 2003 έως και το 2012 και των αποτελέσματα αυτών, στο κράτος του Ιράκ και του Αφγανιστάν.

Στο τελευταίο κεφάλαιο της διπλωματικής εργασίας, βασιζόμενοι στα κριτήρια επιτυχίας των επιχειρήσεων COIN, θα εξαχθούν συμπεράσματα για τις επιχειρήσεις, την τακτική COIN, αλλά και εάν τελικά μέσω της τακτικής COIN εκπληρώθηκαν οι τεθέντες αντικειμενικοί σκοποί της στρατηγικής των ΗΠΑ. Συναφώς θα αναφερθούν οι συνέπειες των ενεργειών της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας των ΗΠΑ, οι οποίες εμφανώς επηρέασαν την εξέλιξη των επιχειρήσεων στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν.

«Counterinsurgency. Η στρατηγική των ΗΠΑ στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν»

Μέρος Πρώτο

Γενικά περί Insurgency και Counterinsurgency

1.α Insurgency : Ορισμός, τι είναι, που βασίζεται και σε τι αποσκοπεί.

Insurgency ή ανταρτοπόλεμος είναι μία *οργανωμένη δραστηριότητα που αποσκοπεί, μέσω ένοπλων συγκρούσεων, να προκαλέσει στο εσωτερικό ενός κράτους, σύγχυση, διχόνοια, οικονομική αναστάτωση και πολιτικό χάος* ^{(3),(4)}. Επίσης είναι μία *χρονικά παρατεταμένη πολιτικοστρατιωτική πάλη, η οποία αποσκοπεί να εξασθενήσει την νομιμότητα και τον έλεγχο της υπάρχουσας κυβέρνησης ή άλλων πολιτικών αρχών*⁽⁵⁾, με τελικό προϊόν την αύξηση της ισχύος των ανταρτών και τον έλεγχο του κράτους. Ως εκ τούτου, ο ανταρτοπόλεμος στην ευρύτερη έννοια, αποτελεί έναν επαναστατικό πόλεμο εναντίον των αρχών και ότι αντίστοιχα εκπροσωπούν, προσπαθώντας να ανατρέψουν την υπάρχουσα πολιτική, οικονομική και κοινωνική κατάσταση.

Ωστόσο για την αποφυγή παρερμηνειών θα πρέπει να διαχωρίσουμε τον ανταρτοπόλεμο από τις επαναστάσεις (revolutions). Διότι ο ανταρτοπόλεμος, όπως αναφέρθηκε, είναι ένας παρατεταμένος πόλεμος, ο οποίος διεξάγεται μεθοδικά και αποσκοπεί στην ανατροπή του υπάρχοντος κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού κατεστημένου, ενώ οι επαναστάσεις είναι *απρογραμματίστες, ξαφνικές και σύντομες σε διάρκεια διαδικασίες*⁽⁶⁾, αποδιδόμενες σε γεγονότα και καταστάσεις συγκεκριμένων χρονικών περιόδων.

Εντούτοις, υπάρχουν δύο ειδοποιείς διαφορές μεταξύ του ανταρτοπόλεμου και της επανάστασης, αποτελώντας τις παγίδες στην ερμηνεία τους από τους αναλυτές της θεωρίας της Counterinsurgency⁽⁷⁾. Η πρώτη παγίδα αναφέρεται στο γεγονός ότι ο ανταρτοπόλεμος υποκινείται συνήθως από δυνάμεις ξένες του κράτους εναντίον του οποίου ενεργούν, επιθυμώντας την ανατροπή της υπάρχουσας κυβέρνησης, ένεκα ευρύτερων κοινωνικοοικονομικοπολιτικών συνθηκών, ενώ η επανάσταση υποκινείται από τους ίδιους τους πολίτες, εκφράζοντας την δυσαρέσκεια εναντίον της κυβέρνησης. Ωστόσο ο ανταρτοπόλεμος δύναται να υποκινηθεί και από τους πολίτες του ίδιου του κράτους, οι οποίοι έχοντας την ισχύ (οικονομική, κοινωνική και στρατιωτική) και την θέληση, και υπό κατάλληλες συνθήκες, επιθυμούν την ανατροπή της υπάρχουσας κυβέρνησης.

Η δεύτερη παγίδα στην ερμηνεία του ανταρτοπόλεμου, αναφέρεται στην απήχηση που έχει ανταρτοπόλεμος και η επανάσταση στα κοινωνικά στρώματα. Ο ανταρτοπόλεμος αποτελεί θέμα *τακτικής και τεχνικής*⁽⁸⁾, μην εκπροσωπώντας και μη συγκεντρώνοντας την λαϊκή θέληση. Ωστόσο οι αναλυτές αποτυγχάνουν να συμπεριλάβουν τη διάσταση του ανταρτοπόλεμου που είναι προϊόν της ίδιας της κοινωνίας, η οποία αρχικά αποτελεί επανάσταση, αλλά στη συνέχεια μεταλλάσσεται σε ένοπλο αγώνα για την ανατροπή της

(3), (7), (8) Robert Taber, The Citadel Press, New York, σσ 17, 19

(4), (5) General David H. Petraeus and Lt. General James F. Amos, university of chicago and London, σσ 2

(6) David Galula Foreword by John A. Nagl, σσ 2

υπάρχουσας κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής κατάστασης, όπως το κίνημα της Αραβικής Άνοιξης.

Βασικό στοιχείο του ανταρτοπόλεμου αποτελούν οι πολίτες του κράτους. Οι αντάρτες επιθυμούν και επιδιώκουν μέσω του αγώνος τους, να προσελκύσουν υποστηρικτές και να κινητοποιήσουν τα κοινωνικά στρώματα. Για να ευδοκιμήσουν όμως οι προσπάθειες τους και να συσπειρώσουν τα πλήθη, θα πρέπει να υπάρχει κάποια αιτία⁽⁹⁾, η οποία εάν καλλιεργηθεί και χρησιμοποιηθεί κατάλληλα, δύναται να κινητοποιήσει τον πληθυσμό, και ο αγώνας των ανταρτών να τελεσφορήσει, αρχικά σε επανάσταση και εν συνεχεία σε ένοπλη εξέγερση.

Συναφώς ένα άλλο στοιχείο του ανταρτοπόλεμου είναι η υπάρχουσα κυβέρνηση, την οποία επιδιώκει να ανατρέψει. Διότι τρία είναι τα χαρακτηριστικά μίας κυβέρνησης, η νομιμότητα που πηγάζει από την εκλογή από τους ίδιους τους πολίτες, η διαφάνεια ως προς την εκτέλεση των κυβερνητικών λειτουργιών και η εκτελεστική εξουσία για την εφαρμογή της υπάρχουσας νομοθεσίας μέσω των οργάνων . Ως εκ τούτου εάν η κυβέρνηση είναι **αδύνατη, διεφθαρμένη και περιορισμένης νομιμότητας**, δεν δύναται να προστατέψει τους ίδιους τους πολίτες και παράλληλα να καταστείλει αποτελεσματικά τυχόν προσπάθειες ανατροπής εκ των έσω.

Πέραν όμως του πληθυσμού και της κυβέρνησης, τα οποία αποτελούν διαχρονικά τα κύρια στοιχεία του ανταρτοπόλεμου, ένα άλλο βασικό στοιχείο που συναντάτε την σημερινή περίοδο είναι ιδεολογία. Η ιδεολογία που εκφράστηκε το 1992 μέσω του Samuel P. Huntington ως η μάχη των πολιτισμών «Clash of Civilization»⁽¹⁰⁾ στο ομώνυμο βιβλίο του, εκφράζοντας την μάχη του δυτικού εναντίον κινέζικου και ισλαμικού πολιτισμού αντίστοιχα. Μόνο που στην περίπτωση του σύγχρονου ανταρτοπόλεμου, η ιδεολογία εκφράζεται με τον ισλαμικό φονταμενταλισμό⁽¹¹⁾ και την αποστροφή εναντίον κάθε δυτικού προτύπου, με κύριο εκφραστή την Al Qaeda⁽¹²⁾, η οποία επιθυμεί να μεταστρέψει τον ισλαμικό κόσμο και να αναδιατάξει τις σχέσεις με τους άλλους πολιτισμούς και κράτη.

Η νέα αυτή διάσταση του ανταρτοπόλεμου, γνωστή και ως αστικός ανταρτοπόλεμος, χρησιμοποιεί ως όπλο την τρομοκρατία, μεταφέροντας τον πόλεμο από τα βουνά στις πόλεις⁽¹³⁾, με αναρίθμητα θύματα ένεκα βομβιστικών ενεργειών και επιθέσεων αυτοκτονίας, τόσο σε ασταθείς περιοχές και κράτη (Ιράκ και Αφγανιστάν) όσο και στο εσωτερικό των ίδιο των ΗΠΑ. Σε κάθε όμως περίπτωση επιδιώκει ότι επιδίωκαν και οι πρότερες μορφές, την ανατροπή του υπάρχοντος κράτους μέσω του πολιτικού χάους, την σύγχυση και την διχόνοια, ενισχυόμενη από την θρησκευτική βία και τον εκφοβισμό των πληθυσμών.

Όπως αναφέρθηκε, κύριο σκοπός του ανταρτοπόλεμου, είναι η προσέλκυση και η κινητοποίηση του πληθυσμού⁽¹⁴⁾, εναντίον του κράτους που επιθυμούν να ανατρέψουν. Οι

⁽⁹⁾ David Galula Foreword by John A. Nagl, σσ 11-12

⁽¹⁰⁾ Samuel P. Huntington, Foreign Affairs, 1993, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15

⁽¹¹⁾, ⁽¹²⁾, ⁽¹³⁾ General David H. Petraeus and Lt. General James F. Amos, university of chicago and London, σσ Iiii,7, 8, 10, 26

⁽¹⁴⁾, Robert Taber, The Citadel Press, New York, σσ 19

αντάρτες γνωρίζουν εκ των προτέρων, ότι χωρίς την λαϊκή συναίνεση είναι καταδικασμένοι να αποτύχουν. Το πρώτο μέσο που χρησιμοποιούν για να προσελκύσουν και να αυξήσουν την επιρροή τους στα κοινωνικά στρώματα είναι η **πολιτική**⁽¹⁵⁾. Μέσω της πολιτικής προσπαθούν να αυξήσουν την κοινωνική και πολιτική δυσαρέσκεια προς την κυβερνούσα αρχή, εκμεταλλευόμενοι πολιτικά λάθη, αδυναμίες αλλά και κοινωνικές ανισότητες και διαφορές.

Επιτυγχάνοντας την πολιτική φθορά της κυβέρνησης, το δεύτερο μέσο που χρησιμοποιούν είναι η **στρατιωτική ισχύς**⁽¹⁶⁾. Με επιχειρήσεις αρχικά μικρής κλίμακας, αποδιδόμενο στο γεγονός ότι δεν έχουν το προσωπικό και τα υλικά, προσπαθούν να φθείρουν την κυβέρνηση, ένεκα του κόστους και των δυνάμεων που απαιτούνται για την καταστολή αντίστοιχων ένοπλων τμημάτων. Παράλληλα κάμπτεται και το ηθικό των ΕΔ, διότι συνήθως καλούνται να καταδιώξουν τμήματα πολύ μικρά σε μέγεθος, άριστοι γνώστες της περιοχής επιχειρήσεων και των αδυναμιών των κατά τόπους στρατιωτικών και αστυνομικών τμημάτων, οι οποίοι ενεργούν σε αιφνίδιο χρόνο πλάθοντας σταδιακά το μύθο των «φαντασμάτων». Όταν εν τέλει ο βαθμός της πολιτικής και στρατιωτική διάβρωσης της κυβέρνησης έχει προχωρήσει, αλλά και παράλληλα έχει επιτευχθεί η απαιτούμενη κινητοποίηση του πληθυσμού, οργανώνοντας μεγαλύτερα τμήματα και εξοπλίζοντας τα με το κυριευμένο υλικό, τότε διεξάγουν μεγαλύτερης κλίμακας επιχειρήσεις για τον έλεγχο περιοχών, επαρχιών και τέλος την πλήρη κατάλυση του κράτους⁽¹⁷⁾.

Ωστόσο στην σύγχρονη εποχή, η χρηματοδότηση και ο εξοπλισμός των στασιαστών, δύναται να υλοποιηθεί, μέσω των κυκλωμάτων διακίνησης ναρκωτικών και όπλων, το δουλεμπόριο, ακόμη και από παράνομες χρηματοδοτήσεις από οργανώσεις⁽¹⁸⁾ του εξωτερικού, οι οποίες εκφράζονται μέσω της ιδεολογίας που προωθούν οι αντάρτες. Επίσης υπό το πλαίσιο της ιδεολογίας και με την χρησιμοποίηση των μέσων μαζικής ενημέρωσης⁽¹⁹⁾, δύναται να στρατολογηθούν άτομα από όλο τον κόσμο, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του Islamic State of Iraq and Levant (ISIS).

Εν κατακλείδι, ο Robert Taber, εύσχημα απέδωσε στους αντάρτες τον χαρακτηρισμό του ψύλλου⁽²⁰⁾, ο οποίος τσιμπάει, ελπίζει και ξανατσιμπάει, αγνοώντας ότι ο άνθρωπος ή το ζώο δύναται να τον συνθλίψει. Δεν επιθυμεί να σκοτώσει τον φορέα, απλά τρέφεται, προσπαθώντας να κάμψει το ηθικό και να τον κουράσει περισσότερο. Ένας ψύλλος δεν μπορεί να σκοτώσει τον φορέα, εντούτοις με την συνεχή αναπαραγωγή, δύναται σε βάθος χρόνου να εξασθενήσει τον φορέα, μέσω της αναιμίας που θα προκληθεί από την απώλεια αίματος, και την τελική κατάρρευση του. Παραλληλίζοντας την συμπεριφορά του ψύλλου με τους αντάρτες, όπως και ο ψύλλος είναι παρείσακτος για τον φορέα, αντίστοιχα είναι και οι αντάρτες για το κράτος. Ένας αντάρτης δεν μπορεί να καταλύσει το κράτος. Εντούτοις πολλοί και σε βάθος χρόνου, δύναται, υπό κατάλληλες συνθήκες να προκαλέσουν την κατάρρευση του κράτους.

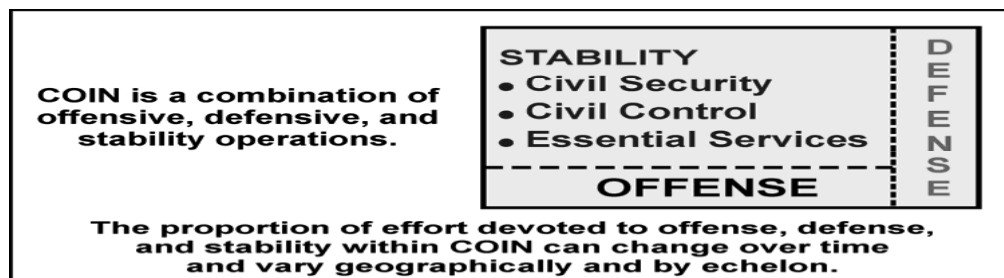
(15), (16), (17), (20) Robert Taber, The Citadel Press, New York, σσ 19, 28, 31, 53

(18), (19) General David H. Petraeus and Lt. General James F. Amos, university of chicago and London, σσ 3, 26

1.β Counterinsurgency : Ορισμός, τι είναι, που βασίζεται, αρχές και σε τι αποσκοπεί

Counterinsurgency (COIN) ή αντιαναρτοπόλεμος, εάν επιθυμούμε να αποδώσουμε στην Ελληνική γλώσσα την έννοια, είναι η χρήση στρατιωτικών, παραστρατιωτικών, πολιτικών, οικονομικών, ψυχολογικών και κοινωνικών ενεργειών για την καταπολέμηση και καταστολή των ανταρτών ⁽²¹⁾. Συνεπώς από τον ανωτέρω ορισμό, οι διαστάσεις των επιχειρήσεων COIN, είναι η στρατιωτική, η πολιτική, η οικονομική και η κοινωνική, στις οποίες προστίθενται η εκπαίδευση ⁽²²⁾ και η γαλούχηση του στρατιωτικού και πολιτικού προσωπικού για να δύναται να ανταποκριθούν και να εκπληρώσουν την αποστολή της καταστολής των στασιαστών.

Για την επιτυχή καταστολή των στασιαστών απαιτείται η ταυτόχρονη διεξαγωγή, πολιτικών, στρατιωτικών και οικονομικών προσπαθειών, για την σταθεροποίηση του κράτους, την ασφάλεια των πολιτών και την εκκαθάριση των ανταρτών, γεωγραφικός από τις περιοχές που δραστηριοποιούνται ⁽²³⁾ και από την κοινωνία. Εντούτοις για την πλήρη κατανόηση της έννοιας της COIN θα πρέπει να την διαχωρίσουμε από την έννοια των επιχειρήσεων σταθεροποίησης. Διότι οι επιχειρήσεις COIN ⁽²⁴⁾ είναι συνδυασμός αμυντικών, επιθετικών και επιχειρήσεων σταθεροποίησης, ενώ οι επιχειρήσεις σταθεροποίησης ⁽²⁵⁾ αποσκοπούν στην ασφάλεια του πληθυσμού και στον έλεγχο περιοχών και πηγών ενέργειας. Συνεπώς η έννοια της COIN είναι ευρύτερη της έννοιας της σταθεροποίησης. Επίσης θα πρέπει να αναφέρουμε, ότι την σημερινή περίοδο, η έννοια της COIN έχει επεκταθεί και συμπεριλαμβάνει και άλλες επιχειρήσεις, όπως της αντιτρομοκρατίας (Counter Terrorism) και της οικοδόμησης κράτους (State Building) ⁽²⁶⁾.

Εικόνα 2⁽²⁷⁾

Συναφώς οι επιχειρήσεις COIN και αναρτοπόλεμος, αποτελούν στο σύνολο τους το περιβάλλον ενός ασύμμετρου (asymmetric) ή μη συμβατού (unconventional or irregular) θεάτρου επιχειρήσεων ⁽²⁸⁾. Διότι δεν έχουμε την σύγκρουση στρατιωτικών δυνάμεων υπό τις κανονικές συνθήκες διεξαγωγής επιχειρήσεων, αλλά επεκτείνονται, συμπεριλαμβάνοντας τον πληθυσμό ανεξαρτήτου ηλικίας και χρησιμοποιώντας μέσα και μεθόδους που δεν περιγράφονται σε κανένα εγχειρίδιο.

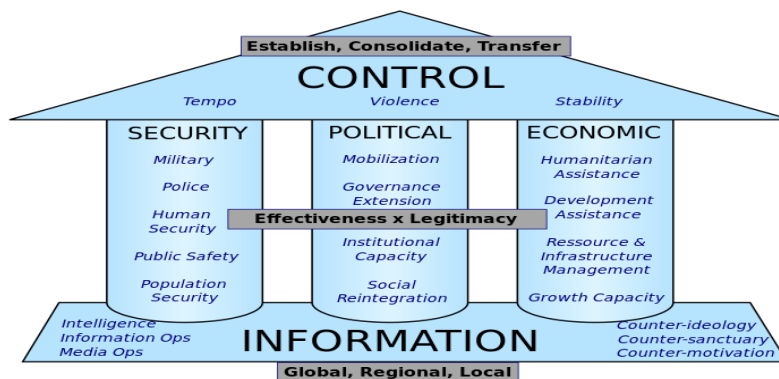
(21), (22), (24), (26), (27), (28), General David H. Petraeus and Lt. General James F. Amos, university of chicao and London, σσ xIv,xxiii, xxxv, 2, 35

(23), (25) David H. Ucko Foreword by Lt. Col. John A. Nagl, USA (ret.), 2009, σσ 9 -11, 109 -

Όπως αναφέρθηκε βασικό στοιχείο των επιχειρήσεων των ανταρτών, είναι η προσέλευση και η κινητοποίηση του πληθυσμού. Επομένως κύριο στοιχείο των επιχειρήσεων COIN, είναι η θωράκιση και η προστασία του πληθυσμού, από οποιαδήποτε ενέργεια των στασιαστών, μέσω της τρομοκρατίας, του εκφοβισμού και της προπαγάνδας, αποτελώντας παράλληλα και την *ύψιστη προτεραιότητα*⁽²⁹⁾. Εύσχημα ο Μao στο βιβλίο του «On Guerilla Warfare» χαρακτηρίζει τους αντάρτες ως τα «ψάρια» που κολυμπούν ανάμεσα στους κατοίκους, οι οποίοι προσπαθούν να προσελκύσουν και να κινητοποιήσουν τις μάζες. Για να θωρακιστούν και αντίστοιχα να προστατευτούν οι λαϊκές μάζες, απαιτούνται όμως ανάλογες δυνάμεις, στρατιωτικές αλλά και αστυνομικές. Τα διάφορα εγχειρίδια συνιστούν την ύπαρξη είκοσι (20) έως εικοσιπέντε (25) ατόμων ανά χίλιους κατοίκους^{(30), (31)}.

Ένα άλλο βασικό στοιχείο των επιχειρήσεων COIN είναι η ενίσχυση του ίδιου του κράτους⁽³²⁾. Η ενίσχυση του κράτους αποτυπώνεται με την παροχή των βασικών υπηρεσιών στους πολίτες του, μέσω της εφαρμογής της νομοθεσίας και της χρηστής διακυβέρνησης. Επίσης αποτυπώνεται μέσω της οικονομικής ανάπτυξης, παρέχοντας στους πολίτες ευκαιρίες εργασίας, αλλά και την αναγκαία οικονομική ευρωστία. Συνεπώς στόχος των επιχειρήσεων COIN είναι η ύπαρξη ενός υγιούς και καθ' όλα νόμιμα κράτους συγκεντρώνοντας την λαϊκή συναίνεση.

Πέραν όμως του κράτους και των πολιτών, σημαντικό στοιχείο είναι και η εκπαίδευση των πολιτών, των στρατιωτικών και αστυνομικών τμημάτων. Οι αντάρτες, για να επιτύχουν τον σκοπό τους, θα χρησιμοποιήσουν κάθε δυνατό μέσο, θα εκμεταλλευτούν την οποιαδήποτε ανθρώπινη και συστημική αδυναμία^{(33),(34)}. Μόνο μέσω της εκπαίδευσης⁽³⁵⁾ είναι δυνατή η γαλούχηση του πληθυσμού και των εμπλεκόμενων στις επιχειρήσεις COIN τμημάτων, ώστε να δύναται να ανταποκριθούν σε ένα ταχέως εξελισσόμενο και μεταβαλλόμενο περιβάλλον⁽³⁶⁾ ανταρτοπόλεμου, έχοντας υγιή αντίληψη των διαδραματιζόμενων γεγονότων και καταστάσεων, που προκαλούν οι στασιαστές, αλλά και να θωρακιστούν έναντι της προπαγάνδας.

Εικόνα 3

Επιπροσθέτως των στοιχείων του πληθυσμού, του κράτους και της εκπαίδευσης, είναι

(29), (30), (32),(33), (34), (36) General David H. Petraeus and Lt. General James F. Amos, university of chicago and London, σσ xv, xvi, xix, xxvi, Iiii, 2, 23, 28

(31), (35) David Galula Foreword by John A. Nagl, σσ ix, x

και ο χρόνος. Όπως αναφέρθηκε ο ανταρτοπόλεμος επιδιώκει σε βάθος χρόνου την σταδιακή φθορά του κράτους, διότι δεν είναι σε θέση από την πρώτη χρονική στιγμή να προκαλέσει καίρια πλήγματα στο κράτος. Ανασυντάσσεται μετά από κάθε επιχείρηση τριβής, αποτιμά τα κέρδη και επαναοργανώνεται με περισσότερα πλέον λάφυρα και οπαδούς. Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις COIN δεν μπορεί να είναι μικρής χρονικής διάρκειας. Απαιτείται χρόνος για την πλήρη εκκαθάριση των εστιών ανταρτοπόλεμου από τις πόλεις και τις περιοχές, αλλά και για την σταθεροποίηση, οργάνωση και ενίσχυση των θεσμών και των λειτουργιών του κράτους. Στο βιβλίο του ο David Galula χαρακτηρίζει το θέατρο επιχειρήσεων μέσα στο οποίο διεξάγονται επιχειρήσεις COIN και ανταρτοπόλεμος, ως ένα παιχνίδι σκάκι⁽³⁷⁾, στο οποίο κανένας αντίπαλος δεν μπορεί να κερδίσει από την πρώτη κίνηση, αλλά ούτε και οι ίδιοι οι υπολογιστές, αναφερόμενος στην πολυπλοκότητα, στην ύπαρξη πολλών μεταβλητών⁽³⁸⁾, αλλά και στην παρατεταμένη χρονική διάρκεια ενός ασύμμετρου θεάτρου επιχειρήσεων.

Συναφώς με τα βασικά στοιχεία, οι επιχειρήσεις COIN βασίζονται σε ορισμένες αρχές⁽³⁹⁾. Βασική αρχή, δεν μπορούσε να είναι άλλη από το **κράτος**⁽⁴⁰⁾. Διότι ένα νόμιμο, σταθερό και ισχυρό κράτος, δύναται να διαχειριστεί τα ανακύπτοντα προβλήματα στο εσωτερικό του, τα οποία υπονομεύουν την ευημερία των πολιτών του. Η χρήση όμως των ΕΔ⁽⁴¹⁾ για την καταστολή των ανταρτών στο εσωτερικό του κράτους, αποτελεί το παράδοξο της αρχής. Διότι η χρήση βίας, συνήθως συνδέεται με την απώλεια της νομιμότητας (περίπτωση Αραβικής Άνοιξης) από το κράτος, ενώ παράλληλα δύναται να αποτελέσει και το καλύτερο αίτιο – «αφήγημα» στα χέρια των ανταρτών. Συνεπώς οι ένοπλες δυνάμεις δεν αποτελούν την πανάκεια λύση για την αντιμετώπιση των ανταρτών. Αντίθετα το κράτος θα πρέπει να στηριχθεί στα υπόλοιπα όργανα που έχει στη διάθεση του, όπως οι αστυνομικές δυνάμεις και η δικαστικοί λειτουργοί.

Άλλες βασικές αρχές των επιχειρήσεων COIN είναι, **η κατανόηση τη κοινωνίας**⁽⁴²⁾, **η απόμόνωση του πληθυσμού από τους αντάρτες**⁽⁴³⁾, **η ύπαρξη πληροφοριών**⁽⁴⁴⁾ **και η ασφάλεια των πολιτών μέσω του δικαστικού συστήματος**⁽⁴⁵⁾. Αναφέρονται συγκεντρωτικά διότι όλες περιστρέφονται γύρω από τον πληθυσμό. Χωρίς πληροφορίες οι επιχειρήσεις COIN δεν μπορεί να είναι επιτυχής, πληροφορίες που προέρχονται μέσα από τον πληθυσμό, στον οποίο ελίσσονται οι αντάρτες. Πληροφορίες, οι οποίες δύναται να χρησιμοποιηθούν από τις δυνάμεις των επιχειρήσεων COIN, για να απομονώσουν τους αντάρτες και παράλληλα να τους οδηγήσουν στην ακροαματική διαδικασία, απαγγέλλοντας σαφή κατηγορητήρια και μην επιτρέποντας τους να ιδεολογικοποιήσουν τον αγώνα τους φθείροντας εν συνεχεία το δικαστικό σύστημα και κατ' επέκταση το κράτος. Εντούτοις για να συλλεχθούν πληροφορίες από τον πληθυσμό, θα πρέπει οι πολίτες να αισθανθούν ασφαλείς, στόχος που δύναται να επιτευχθεί από τις συμμετέχουσες δυνάμεις στις επιχειρήσεις COIN, μέσω της οικοδόμησης συνεργασίας. Ωστόσο για να υπάρξει συνεργασία πολιτών και δυνάμεων, θα πρέπει πρώτα οι δυνάμεις να έχουν κατανοήσει τις κοινωνικές ιδιαιτερότητες και τα πολιτιστικά χαρακτηριστι-

(37), (38) David Galula Foreword by John A. Nagl, σσ xi

(39) David H. Ucko Foreword by Lt. Col. John A. Nagl, USA (ret.), 2009, σσ 11

(40), (41), (42), (43), (44), (45) General David H. Petraeus and Lt. General James F. Amos, university of chicago and London, σσ xii, xxviii, 37, 39, 40, 41, 42

κά του περιβάλλοντος επιχειρήσεων που ενεργούν, διότι συνήθως προέρχονται από διαφορετικά κράτη και κοινωνίες, με διαφορετικό πολιτιστικό, κοινωνικό και κρατικό υπόβαθρο .

Εκτός όμως των ανωτέρω αρχών, υπάρχουν και οι αρχές που σχετίζονται με την φύση των επιχειρήσεων COIN. Αρχικά οι επιχειρήσεις θα πρέπει να βασίζονται σε **πολιτικούς λόγους**⁽⁴⁶⁾, δηλαδή την ισχυροποίηση του κράτους και των θεσμών, την ασφάλεια των πολιτών και την εξουδετέρωση των ανταρτών, ιδιαίτερα στην αρχή που η φύση των επιχειρήσεων είναι αμιγώς στρατιωτικές. Επίσης θα πρέπει να υπάρχει **ενότητα προσπαθειών**⁽⁴⁷⁾ και συνεργασία σε όλους τους τομείς, διότι η επιτυχία της τακτικής COIN συνίσταται στην επιτυχή διεξαγωγή όλου του φάσματος των επιχειρήσεων, στρατιωτικών, πολιτικών και διπλωματικών, οι οποίες εκτείνονται σε **βάθος χρόνου**⁽⁴⁸⁾. Ως εκ τούτου, οι συμμετέχουσες δυνάμεις σε επιχειρήσεις COIN, θα πρέπει να είναι προετοιμασμένες για μακρόχρονη εμπλοκή. Ιστορικά, ο Robert Taber στο βιβλίο του αποδεικνύει ότι μετά από πολυετές επιχειρήσεις, τελικά επιτυγχάνεται η νίκη και η ήττα του αντιπάλου με χαρακτηριστικά παραδείγματα, ο Ελληνικός Εμφύλιος (1946 – 1949), η επικράτηση του Φιδέλ Κάστρο στην Κούβα (1953 – 1959), ακόμη και η επικράτηση των δυνάμεων των Βιετκόνγκ στο Βόρειο Βιετνάμ, μετά την αποχώρηση των ΕΔ των ΗΠΑ (1964-1975).

Από τα ανωτέρω συνεπώς, οι επιχειρήσεις COIN, είναι ανθρωποκεντρικές⁽⁴⁹⁾, επιδιώκοντας την ασφάλεια των πολιτών, την απομόνωση και εξουδετέρωση των ανταρτών, την αποκατάσταση και σταθεροποίηση του κράτους, ώστε να δύναται να παρέχει στους πολίτες του τα απαραίτητα ατομικά και δημόσια αγαθά. Θα πρέπει να κατευθύνονται από σαφής πολιτικούς στόχους⁽⁵⁰⁾, οι οποίοι να πηγάζουν από το ίδιο το κράτος, του οποίου επιδιώκουν την ισχυροποίηση.

Οι συμμετέχουσες δυνάμεις σε επιχειρήσεις COIN θα πρέπει να επιδιώκουν τη δημιουργία ενός κλίματος ασφάλειας για τους πολίτες, ώστε εν συνεχεία να οικοδομηθεί η αναγκαίους συνεργασία για την παροχή πληροφοριών⁽⁵¹⁾. Το παράδοξο όμως είναι οι απώλειες⁽⁵²⁾ και οι τραυματισμοί των πολιτών από τη διεξαγωγή των ανάλογων επιχειρήσεων, είτε ως παράπλευρες, ή προκαλούμενες από ενέργειες των ανταρτών για να υπονομεύσουν την σχέση των δυνάμεων COIN και των πολιτών. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να υπάρχουν σαφής πολιτικοί στόχοι, όπου το κράτος θα εγγυάται την ασφάλεια των πολιτών και θα διώκει ποινικά του αντάρτες, με παράλληλη δράση των δυνάμεων COIN, οι οποίες θα επιχειρούν σε συνεργασία με τους πολίτες και θα επιδιώκουν την ασφάλεια τους. Επιπρόσθετες επιδιώξεις⁽⁵³⁾ είναι η διαχείριση των πληροφοριών, η εκπαίδευση των πολιτών και του προσωπικού και η χρησιμοποίηση της απαιτούμενης κατά περίπτωση ισχύος. Επιπρόσθετη επιδίωξη των συμμετεχουσών δυνάμεων σε επιχειρήσεις COIN, είναι η εμπλοκή όσο το δυνατόν μικρότερων στρατιωτικών δυνάμεων. Ο David Galula στο βιβλίο του αναφέρει ότι, συνήθως σε *περιβάλλον COIN είναι πιο χρήσιμος ένας στρατιώτης εκπαιδευμένος ως*

(47),(48), (50), (52), (53) General David H. Petraeus and Lt. General James F. Amos, university of chicago and London, σσ xix, 37, 39, 40, 43, 44-47

(49) David H. Ucko Foreword by Lt. Col. John A. Nagl, USA (ret.), 2009, σσ 10

(51) David Galula Foreword by John A. Nagl, σσ vii,

παιδιάτρος παρά ένας τυφεκιοφόρος⁽⁵⁴⁾, αναφερόμενος στο κοινωνικό έργο που θα πρέπει να εκτελεστεί, ώστε να οικοδομηθεί το κλίμα ασφάλειας και συνεργασίας στους πολίτες και να ισχυροποιηθεί το κράτος.

Εν κατακλείδι ο Πρόεδρος των ΗΠΑ, John F. Kennedy, στην τελετή αποφοίτησης της Ναυτικής Ακαδημίας των ΗΠΑ, στις 07 Ιουν 1961, ανέφερε ότι οι απόφοιτοι *θα πρέπει να γνωρίζουν τους περιορισμούς χρήσης στρατιωτικής ισχύος αλλά και ότι ελάχιστα προβλήματα επιλύθηκαν μόνο με την χρήση αυτής*⁽⁵⁵⁾, επιθυμώντας να τονίσει τις πιθανές καταστροφικές συνέπειες που θα προκληθούν σε αλόγιστη χρήση. Αντίστοιχα σε ένα περιβάλλον επιχειρήσεων COIN, και ιδιαίτερα σε ένα αστικό περιβάλλον, η χρήση κατάλληλα εκπαιδευμένων αστυνομικών δυνάμεων ίσως αποδειχθεί καλύτερη λύση από την χρήση στρατιωτικής ισχύος.

1.γ Κριτήρια επιτυχίας επιχειρήσεων Counterinsurgency

Από τον συνδυασμό των χαρακτηριστικών των επιχειρήσεων ανταρτοπόλεμου και COIN, εξάγονται τα κριτήρια επιτυχίας ως εξής :

- Η ασφάλεια του πληθυσμού από τυχόν προπαγανδιστικές και τρομοκρατικές ενέργειες των ανταρτών.
- Η αποκατάσταση και η σταθεροποίηση του κράτους, το οποίο θα πρέπει να είναι εκλεγμένο από τους πολίτες του, ώστε να έχει την απαραίτητη νομιμότητα.
- Η συλλογή πληροφοριών⁽⁵⁶⁾ από τους πολίτες, για την απομόνωση και εξουδετέρωση των ανταρτών και την στοιχειοθέτηση κατηγορητηρίου, για την ποινική δίωξη των στασιαστών από τους δικαστικούς λειτουργούς. Ωστόσο για να επιτευχθεί η συλλογή πληροφοριών απαιτείται πέραν από την οικοδόμηση κλίματος ασφάλειας, η ύπαρξη ανάλογου προσωπικού που να διαθέτει τις ικανότητες και τα προσόντα, γνωρίζοντας την γλώσσα αλλά και τις κοινωνικές ιδιαιτερότητες και πολιτιστικά χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος επιχειρήσεων.
- Η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων⁽⁵⁷⁾, κρατικών, διπλωματικών, στρατιωτικών σε όλα τα επίπεδα, διότι όπως αναφέρθηκε οι επιχειρήσεις COIN είναι συνδυασμός των ανωτέρω.
- Η δυνατότητα άμεσης ανταπόκρισης και προσαρμογής⁽⁵⁸⁾ στις εμφανιζόμενες καταστάσεις και γεγονότα, αποτελούμενη από δύο διαστάσεις, της προσαρμογής αλλά και της πρόληψης. Ως προσαρμογή αναφερόμαστε, στην ικανότητα υιοθέτησης πρακτικών και μεθόδων που πηγάζουν από τα εξαγόμενα συμπεράσματα από την εφαρμογή των επιχειρήσεων, μέσω της εκπαίδευσης και εκπόνησης μελετών και εγχειριδίων. Ενώ ως πρόληψη αναφερόμαστε πως τα αντίστοιχα συμπεράσματα θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ώστε να προλαμβάνουν τυχόν ενέργειες των ανταρτών.
- Η ικανότητα εμπλοκής και διατήρησης των συμμετεχουσών δυνάμεων COIN, για χρονικό διάστημα⁽⁵⁹⁾ ικανό να αντιστρέψει τη διαμορφούμενη κατάσταση από τους

⁽⁵⁴⁾ David Galula Foreword by John A. Nagl, σσ ix

⁽⁵⁵⁾, The American Presidency Project, Πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15

⁽⁵⁶⁾, ⁽⁵⁷⁾, ⁽⁵⁸⁾, ⁽⁵⁹⁾ Steven Metz, January 2007, σσ 70 – 73

αντάρτες, ώστε να καταπολεμηθούν αποτελεσματικά και να μην δύναται να ανασυγκροτηθούν. Το παράδοξο όμως των επιχειρήσεων COIN, είναι ότι δεν μπορεί μέσω των ιστορικών μελετών και παραδειγμάτων, να εξαχθεί ο χρόνος που αναγκαστεί για την πλήρη εκκαθάριση, διότι κάθε περίπτωση είναι διαφορετική από τις προηγούμενες. Η τακτική χρησιμοποίηση των δυνάμεων είναι εκείνη, η οποία σε συνδυασμό με τις πληροφορίες και την ανασυγκρότηση του κράτους, θα πρέπει να επιδιώκει την σταδιακή αποδέσμευση και αποχώρηση των ξένων δυνάμεων, με την παράλληλη σταδιακά αυξανόμενη συμμετοχή των δυνάμεων του κράτους αντίστοιχα.

Ενισχυτικά των ανωτέρω κριτηρίων επιτυχίας, μπορούν να θεωρηθούν η μείωση των παράπλευρων απωλειών που προκαλούνται από τις επιχειρήσεις COIN και από ενέργειες ανταρτών, όπως επίσης και η χρήση κατάλληλα εκπαιδευμένων αστυνομικών δυνάμεων, λόγω του σύγχρονου χαρακτήρα του ανταρτοπόλεμου, που εστιάζεται περισσότερο σε αστικό περιβάλλον. **Συμπερασματικά εάν οι αντάρτες μέσω του αγώνα τους επιθυμούν την κατάλυση του κράτους, έχοντας προκαλέσει πολιτικό χάος, σύγχυση και διχόνοια, ως νίκη για τις δυνάμεις των επιχειρήσεων COIN θα πρέπει να είναι η επικράτηση της ειρήνης και της ομαλότητας στην καθημερινή ζωή των πολιτών.**

Μέρος Δεύτερο

Η στρατηγική των ΗΠΑ από το τέλος του 2^{ου} Πολέμου του Κόλπου μέχρι και το 2012

Πριν προχωρήσουμε στην εκτενή ανάλυση της στρατηγικής των ΗΠΑ στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν, θα επιχειρηθεί να αιτιολογηθεί γιατί αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας αποτελεί η μελέτη της στρατηγικής των ΗΠΑ στις αντίστοιχες χώρες. Αφενός διότι καμία άλλη επιθετική ενέργεια προς τις ΗΠΑ, δεν είχε τον αντίκτυπο με το κτύπημα της 11 Σεπτεμβρίου 2001 (11/9), με τον ημερήσιο αριθμό απωλειών να ξεπερνάει τον αντίστοιχο από το κτύπημα της Ιαπωνίας στο Περλ Χάρμπορ στις 07 Δεκεμβρίου 1941, προκαλώντας μία εθνική συσπείρωση και στρατιωτική εξωστρέφεια εναντίον κάθε πιθανού, συμμάχου, οργανισμού ή κράτους, που συνεργάζονταν με την Al – Qaida. Αφετέρου δε, ότι τα αντίστοιχα κράτη ανήκουν στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής, η οποία έχει χαρακτηριστεί από τις ΗΠΑ, ως περιοχή ζωτικών συμφερόντων και σημασίας για την επιβίωση τους, επιδιώκοντας την σταθερότητα και την ειρήνη.

2.α Στρατηγική των ΗΠΑ από τον 2^ο πόλεμο του κόλπου έως το 2003

Την δεκαετία που είχε προηγηθεί του Πολέμου του Ιράκ, οι ΗΠΑ είχαν επικρατήσει ολοκληρωτικά στον 2^ο πόλεμο του κόλπου εναντίον του καθεστώτος του Σαντάμ Χουσεΐν, έχοντας αποβάλλει το σύνδρομο του Βιετνάμ. Εντούτοις μέχρι και την εισβολή στο Ιράκ το 2003, μετέβαλλαν την στρατηγική τους τρεις φορές. Τον Αύγουστο του 1991, με την στρατηγική της «New World Order»⁽⁶⁰⁾, τον Φεβρουάριο του 1995, με την στρατηγική της «Engagement and Enlargement»⁽⁶¹⁾ και το 2000, με την στρατηγική της «Global Age»⁽⁶²⁾. Παράλληλα ενδιάμεσα το 1998, επί προεδρίας Clinton, διαπιστώνοντας την αλλαγή πλεύσης Γαλλίας και Ρωσίας, ως προς την εφαρμοζόμενη πολιτική στο Ιράκ, καθώς και ότι η εφαρμογή των κυρώσεων από τον ΟΗΕ προς το Ιράκ, ήταν θέμα χρόνου να ατονήσουν, υπογράφεται η στρατηγική της καθεστωτικής αλλαγής⁽⁶³⁾, εναντίον καθεστώτων εχθρικά προς τα συμφέροντα των ΗΠΑ, φωτογραφίζοντας το καθεστώς του Σαντάμ Χουσεΐν. Συνοπτικά οι αντίστοιχες στρατηγικές επιδίωκαν την ειρήνη και την ασφάλεια στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής και διακήρυτταν την παντοδυναμία των ΗΠΑ σε όλους τους τομείς, όπου πλέον ως υπερδύναμη μπορούσε να υπερασπίζεται τα συμφέροντα της με την χρήση στρατιωτικής δύναμης εάν απαιτούντο, είτε μονομερώς, ή επιζητώντας την νομιμοποίηση και την στήριξη της διεθνής κοινότητας⁽⁶⁴⁾ μέσω του ΟΗΕ και των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Στα πλαίσια της τακτικής χρησιμοποίησης των ΕΔ, ο 2^{ος} πόλεμος του Κόλπου σηματο-

⁽⁵⁹⁾ National Security Strategy of US : A New World Order

⁽⁶⁰⁾ A National Security Strategy of Engagement and Enlargment

⁽⁶¹⁾ A National Security Strategy for a Global Age

⁽⁶²⁾ Lance Selfa, 1999

⁽⁶³⁾ Kenneth Katzman, Oct 3 2002

⁽⁶⁴⁾ Robert Parry & Norman Solomon

δότησε την αλλαγή της εφαρμοζόμενης τακτικής, όπως προαναγγέλθηκε την δεκαετία του 90 από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας Weinberger και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα από τον Powell. Σύμφωνα με το δόγμα, για την εμπλοκή αμερικανικών δυνάμεων θα πρέπει να υπάρχουν ξεκάθαροι πολιτικοί και στρατιωτικοί στόχοι, δέσμευση των απαιτούμενων πόρων από το Κογκρέσο, συναίνεση του λαού⁽⁶⁵⁾ και ύπαρξη στρατηγικής εξόδου. Εντούτοις από την επικράτηση των ΗΠΑ στον 2^ο πόλεμο του κόλπου μέχρι και την εισβολή στο Ιράκ το 2003, παράλληλα με την αλλαγή της εθνικής στρατηγικής, πραγματοποιήθηκε και αλλαγή στην εφαρμοζόμενη τακτική, όπου πλέον πέραν της προάσπισης των συμφερόντων των ΗΠΑ, προστέθηκαν και άλλοι δύο άξονες, της προβολής ισχύος και της ετοιμότητας επέμβασης στο θέατρο επιχειρήσεων⁽⁶⁶⁾. Επίσης μέχρι και την εισβολή στο Ιράκ, οι ΕΔ μετασηματίστηκαν συγκροτώντας μονάδες, πιο ευέλικτες και πιο εξοπλισμένες, ικανές να επέμβουν άμεσα και αποτελεσματικά, ώστε να δύνανται να υποστηρίξουν την εθνική στρατηγική για την διεξαγωγή ταυτοχρόνως 2 ½ πολέμων⁽⁶⁷⁾. Ο υπόψη μετασηματισμός υλοποιήθηκε επί των ημερών του Υπουργού Εθνικής Άμυνας Donald Rumsfeld.

Σε συνέχεια της στρατηγικής της «Global Age», το 2001, λίγο μετά το κτύπημα της 11/9, δημοσιεύεται η τετραετή έκθεση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας με την οποία διακηρύσσεται η διασφάλιση της σταθερότητας των συμμάχων, η αποτροπή ανάληψης εχθρικών ενεργειών εναντίον συμφερόντων των ΗΠΑ και των συμμάχων, και σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η αποτροπή, η ανάληψη επιθετικών επιχειρήσεων για την καταστολή αυτών⁽⁶⁸⁾. Αναγνωρίζεται επίσης ότι οι υπάρχουσες διεθνείς απειλές, χαρακτηριζόμενες ως ασύμμετρες⁽⁶⁹⁾, διαθέτουν ικανότητες που απειλούν την ασφάλεια των ΗΠΑ στο εσωτερικό, μην μπορώντας οι ΗΠΑ να εγγυηθούν την ασφάλεια στους πολίτες, καθώς και οι τρομοκράτες (αντάρτες - στασιαστές) απολαμβάνουν ασυλία σε κράτη «αδύναμα» να ελέγξουν το εσωτερικό τους⁽⁷⁰⁾. Ως αντικειμενικοί σκοποί, τίθενται η ανάπτυξη ικανοτήτων και η συγκρότηση ΕΔ, που θα παρέχουν ασφάλεια στο εσωτερικό, θα διασφαλίζουν την υλοποίηση των υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει οι ΗΠΑ παγκοσμίως, θα αποτρέπουν την εμφάνιση απειλών, και εάν δεν είναι εφικτή η αποτροπή, θα αναλαμβάνουν επιθετικές επιχειρήσεις. Το κείμενο της τετραετής έκθεσης μετουσιώθηκε σε εθνική στρατηγική το 2002⁽⁷¹⁾.

Εντούτοις, λαμβάνοντας υπόψη ότι το μεγαλύτερο μέρος της τετραετής έκθεσης είχε ολοκληρωθεί προγενέστερα του κτυπήματος της 11/9⁽⁷²⁾, διαπιστώνουμε ότι αναφέρεται στον ασύμμετρο πόλεμο, στις δυνατότητες που έχουν οι αντίστοιχες δυνάμεις και ότι παράλληλα δύνανται να απειλήσουν ακόμη και τις ΗΠΑ στο εσωτερικό. Επιπροσθέτως των στοιχείων που αναφέρονται για την στρατηγική των ΗΠΑ εναντίον των ανταρτών, που στην προκειμένη περίπτωση φωτογραφίζεται η Al – Qaida και τα παρακλάδια της, αναλαμβάνεται η δέσμευση της στενής παρακολούθησης⁽⁷³⁾ των δραστηριοτήτων της ανά τον κόσμο και την εξουδετέρωση των βάσεων τους με την διεξαγωγή επιχειρήσεων⁽⁷⁴⁾. Χαρακτηριστική αποτελεί

⁽⁶⁵⁾ Jeffrey Record, *Strategic Studies Quarterly*, Fall 2007

⁽⁶⁶⁾ Sami G. Hajjar, *Strategic Studies Institute*, March 2002, σσ 21

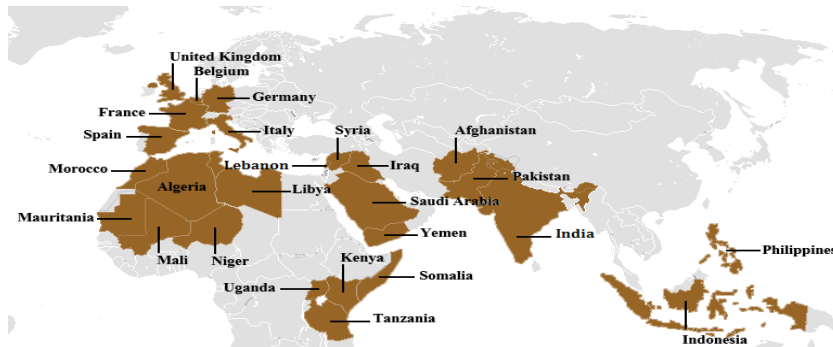
⁽⁶⁷⁾, ⁽⁶⁸⁾, ⁽⁶⁹⁾, ⁽⁷⁰⁾, ⁽⁷²⁾ Quadrennial Defense Review Report, 2001, σσ iii – iv, v, 3, 14, 17 – 18, 21 –

25

⁽⁷¹⁾ State of Department, 2002

⁽⁷³⁾, ⁽⁷⁴⁾ Quadrennial Defense Review Report, 2001, σσ 38, 44

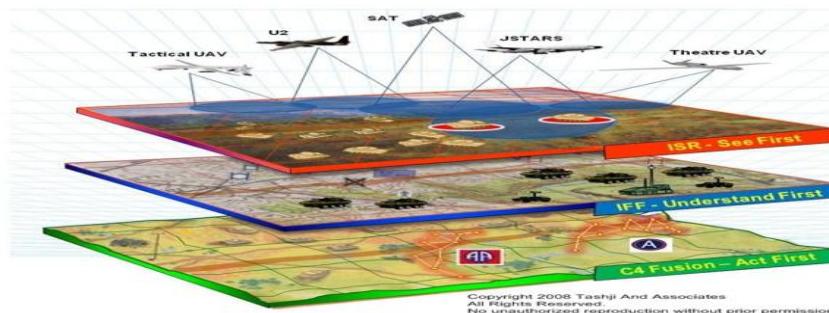
η φράση του Προέδρου Bush “*We must take the battle to the enemy, disrupt his plans, and confront the worst threats before they emerge. In the world we have entered, the only path to safety is the path of action.*”⁽⁷⁵⁾. Στις 07 Οκτωβρίου 2001 ξεκινάνε οι επιχειρήσεις στο Αφγανιστάν αλλά και από το 2002, ο Πρόεδρος των ΗΠΑ και το επιτελείο του, σχεδιάζουν την αντιμετώπιση του καθεστώτος του Σαντάμ Χουσεΐν⁽⁷⁶⁾.

Εικόνα 4 Χώρες που υπάρχουν εστίες της Al – Qaida

2.β Στρατηγική των ΗΠΑ από το 2003 έως το 2005

Στις αρχές του β’ τριμήνου του 2003, οι επιχειρήσεις στο Αφγανιστάν βρίσκονταν στο εικοστό μήνα, ενώ στις 08 Απριλίου 2003 έχουμε την κατάληψη της πόλης της Βαγδάτης από τις ΕΔ των ΗΠΑ, κατόπιν δεκαοκτώ ημερών επιχειρήσεων. Σε συνέχεια των επιχειρήσεων, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας δημοσιεύει στο τέλος Απριλίου τροποποιητική οδηγία σχεδίασης, σύμφωνα με την οποία οι ασύμμετρες απειλές θα αντιμετωπιστούν μέσω μίας εννοίας διοίκησης, που ελέγχει, παρατηρεί, συλλέγει πληροφορίες από όλα τα μέσα [**Command, Control, Communications, Computers, Intelligence, Surveillance, and Reconnaissance (C4ISR)**] και εν συνεχεία παρέχει την ανάλογη ετοιμότητα των δυνάμεων για την αντιμετώπιση των απειλών στο εσωτερικό, αλλά και τη διεξαγωγή επιχειρήσεων εναντίον των βάσεων και των εστιών απειλής. Οι ΗΠΑ κάνουν ευρεία χρήση των δυνατοτήτων τους και αξιοποιούν βέλτιστα τις πληροφορίες που συλλέγουν μέσω των μέσων, ανθρώπινων και τεχνολογικών⁽⁷⁷⁾. Ωστόσο σε τακτικό επίπεδο, οι επιχειρήσεις σε Αφγανιστάν και Ιράκ δεν αντιμετώπιζαν δυσκολίες.

Εικόνα 5 Επίπεδα λειτουργίας C4ISR

^{(75), (76)} Steven Metz, January 2007, σσ 16, 17

⁽⁷⁷⁾ Transformation Planning Guidance, Department Of Defense, US April 2003, σσ 10 – 11

Τον Μάρτιο του 2005 οι ΗΠΑ δημοσιεύουν το κείμενο της εθνικής στρατηγικής, που θα εφαρμοσθεί τα επόμενα έτη. Σύμφωνα με το κείμενο, οι απειλές για τις ΗΠΑ την διανύομενη περίοδο, δεν είναι όμοιες με τις αντίστοιχες απειλές κατά τη διάρκεια του Ψυχρού πολέμου και την μεταψυχροπολεμική περίοδο⁽⁷⁸⁾. Αναγνωρίζεται ότι η απειλή που έχουν να αντιμετωπίσουν είναι ασύμμετρη – ασύμβατη, προερχόμενη από εκείνους που χρησιμοποιούν ασύμβατες μεθόδους και μέσα για την αντιμετώπιση ισχυρότερων αντιπάλων και κατ' επέκταση των ΕΔ των ΗΠΑ⁽⁷⁹⁾. Επίσης έχουν δύο χαρακτηριστικά, ότι διακατέχονται από ακραίες εθνικές, θρησκευτικές και πολιτικές ιδεολογίες (εξτρεμιστές) τροφοδοτώντας και ενισχύοντας αντίστοιχα κινήματα παγκοσμίως, καθώς και ότι βρίσκουν καταφύγια σε «αποτυχημένα κράτη»^{(80), (81)}. Για την αντιμετώπιση των αντίστοιχων απειλών, οι ΗΠΑ δύναται να χρησιμοποιήσουν, πέραν των στρατιωτικών δυνάμεων, και άλλων εθνικών στοιχείων, για μεγάλη χρονική περίοδο⁽⁸²⁾, σε μέγεθος ανάλογο της απειλής εξοικονομώντας δυνάμεις από άλλες περιοχές⁽⁸³⁾. Εντούτοις για να είναι επιτυχής οι επιχειρήσεις, *ίσως αναγκαιούσε η αλλαγή της εκπαίδευσης, χρησιμοποίησης των αντίστοιχων δυνάμεων αλλά και του εξοπλισμού τους*⁽⁸⁴⁾. Τέλος αναγνωρίζεται ότι στο Αφγανιστάν ηττήθηκε μία κυβέρνηση που παρείχε καταφύγιο σε τρομοκράτες, ενώ στο Ιράκ ανατράπηκε το καθεστώς του Σαντάμ Χουσεΐν⁽⁸⁵⁾. Εν κατακλείδι μέσω της εθνικής στρατηγικής αναφέρονται τα χαρακτηριστικά στοιχεία των επιχειρήσεων COIN, αλλά πέραν από το Αφγανιστάν δεν αναφέρει την πορεία των επιχειρήσεων στο Ιράκ. Επιπροσθέτως, διαφοροποιείται από τα προηγούμενα κρατικά κείμενα με την απόδοση του χαρακτηρισμού «εξτρεμιστών» και όχι τρομοκρατών και αντί της έννοια της τρομοκρατίας χρησιμοποιεί την έννοια του τρόμου, ώστε να συμπεριλάβει πέραν από τα μέλη της Al – Qaeda και τα υπόλοιπα άτομα και ομάδες, που λόγω ιδεολογίας, αποτελούν απειλή για τα συμφέροντα των ΗΠΑ. Επίσης επιθυμεί να συμπεριλάβει και τον αντίκτυπο που έχουν οι ενέργειες των αντίστοιχων ομάδων στην κοινωνία.

Στα πλαίσια της εναρμόνισης με την Εθνική στρατηγική, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας δημοσιεύει στις 28 Νοεμβρίου του ίδιου έτους, την οδηγία Νο 3000.05, ώστε να παρασχεθούν οδηγίες για τις διαστάσεις και τον τρόπο διεξαγωγής των επιχειρήσεων σταθεροποίησης⁽⁸⁶⁾. Διαχωρίζονται οι επιχειρήσεις σταθεροποίησης από τις επιχειρήσεις στρατιωτικής υποστήριξης [επιχειρήσεις σταθεροποίησης, ασφάλειας, μετάβασης και ανοικοδόμησης⁽⁸⁷⁾ **Military support to Stability, Security, Transition and Reconstruction (SSTR)**], διαφορά των οποίων έγκειται στο γεγονός ότι οι επιχειρήσεις στρατιωτικής υποστήριξης αποτελούν το στρατηγικό πλαίσιο ενώ η επιχειρήσεις σταθεροποίησης αποτελούν το τακτικό πλαίσιο. Επιπροσθέτως δίδονται οδηγίες για το είδος των εμπλεκόμενων δυνάμεων, οι καταλληλότερες των οποίων είναι του ίδιου του κράτους⁽⁸⁸⁾, όπου η προσπάθειες των συμμετεχουσών δυνάμεων των άλλων χωρών, θα πρέπει να αποσκοπούν στην σταδιακή εκχώρηση αρμοδιοτήτων στις κρατικές δυνάμεις, την οικονομική

⁽⁷⁸⁾ National Defense Strategy, March 2005, σσ iii

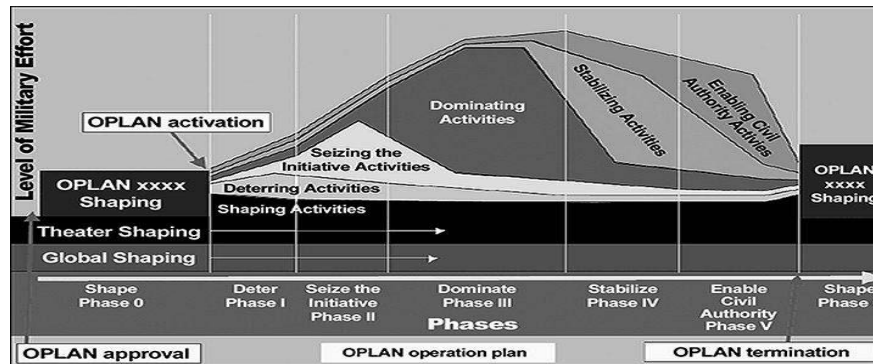
^{(79), (81), (82), (83), (84), (85)} National Defense Strategy, March 2005, σσ 2 – 3, 8, 14 – 15, 20

⁽⁸⁰⁾ Robert I. Rotberg, 2002, Foreign Affairs, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15

^{(86), (87)} Department of Defense Directive, November 28, 2005, σσ 1-3

⁽⁸⁸⁾ Department of Defense Directive, November 28, 2005, σσ 3

ανάπτυξη, την ανοικοδόμηση και την ενίσχυση του κράτους⁽⁸⁹⁾. Εντούτοις, ενώ η εθνική στρατηγική προσδιορίζει τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων COIN, η οδηγία δεν αναφέρεται στις επιχειρήσεις COIN, διότι οι επιχειρήσεις σταθεροποίησης και στρατιωτικής υποστήριξης διαφέρουν από τις επιχειρήσεις COIN.

Εικόνα 6 Επίπεδα Στρατιωτικής Προσπάθειας σε επιχειρήσεις COIN

Συναφώς σε τακτικό επίπεδο, παρά το γεγονός ότι η κατάσταση στο Ιράκ δεν έχει βελτιωθεί, αντίθετα έχει επιδεινωθεί, με αλληπάλληλες απώλειες Αμερικανών αλλά και Ιρακινών πολιτών, θύματα επιθέσεων αυτοκτονίας και βομβιστικών ενεργειών με αυτοσχέδιους εκρηκτικούς μηχανισμούς (IEDs), ο Donald Rumsfeld ως Υπουργός Εθνικής Άμυνας επιδιώκει την μείωση των Αμερικανικών δυνάμεων⁽⁹⁰⁾, με εκχώρηση αρμοδιοτήτων στο Ιρακινό κράτος. Σύμμαχος της θέσης του Υπουργού είναι και ο Διοικητής του πολυεθνικού στρατηγείου στο Ιράκ George Casey, ο οποίος πιστεύει ότι η κατάσταση είναι αντιμετωπίσιμη, παρά το άρθρο του υποδιοικητή του πολυεθνικού στρατηγείου Peter W. Chiarelli⁽⁹¹⁾, ο οποίος θεωρεί ότι μόνο με την χρήση των επιχειρήσεων COIN, δύναται να αντιμετωπιστεί ο πόλεμος στο Ιράκ. Επιπροσθέτως στα τέλη του ίδιου χρόνου ο Πρόεδρος των ΗΠΑ, άρχισε να πιστεύει ότι οι ΗΠΑ πρέπει να προχωρήσουν σε αλλαγές στην εφαρμοζόμενη στρατηγική στο Ιράκ⁽⁹²⁾, αποδιδόμενο στον αριθμό των θυμάτων.

2.γ Στρατηγική των ΗΠΑ από το 2006 έως το 2012

Το έτος 2006, συντελέστηκαν δύο αλλαγές στο εσωτερικό των ΗΠΑ που μετέβαλλαν την στρατηγική και την ακολουθούμενη τακτική, ιδιαίτερα στο Ιράκ. Αρχικά είχαμε την επανεκλογή στην Προεδρία των ΗΠΑ του Bush, ο οποίος αντικατέστησε στα καθήκοντα του τον Donald Rumsfeld με τον Robert Gates (18 Δεκεμβρίου 2006)⁽⁹³⁾. Η αλλαγή αυτή στο εσωτερικό σηματοδότησε την μεταστροφή στην στρατηγική των ΗΠΑ⁽⁹⁴⁾ στο Ιράκ, όπου το 2007 τέθηκε σε εφαρμογή μίας ευρείας κλίμακας επιχείρηση Counterinsurgency (surge)⁽⁹⁵⁾ για

⁽⁸⁹⁾ Department of Defense Directive, November 28, 2005, σσ 3

^{(90),(92)} Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), epub, Κεφ 12, 16

⁽⁹¹⁾ Winning the Peace The Requirement for Full-Spectrum Operations, Counterinsurgency Reader, Military Review, 2006, σσ 13 – 26

^{(93),(95)} Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), epub, Κεφ 16

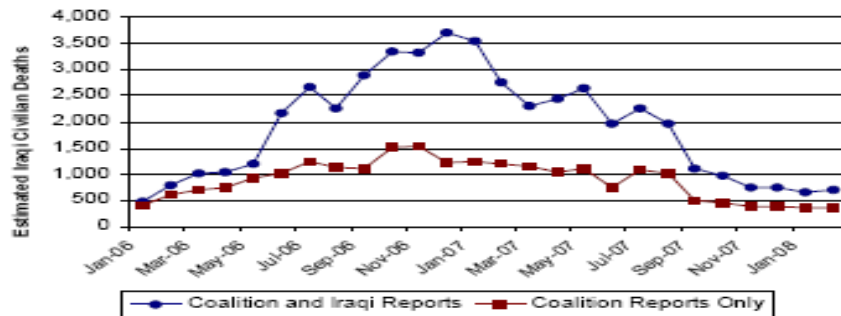
⁽⁹⁴⁾ Mr. Gregory W. Sutton, Vol 30 No3, Sept 2008, σσ 121

την αντιμετώπιση της κατάστασης.

Στις 06 Φεβρουαρίου δημοσιεύεται από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας η τετραετής έκθεση αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι «*The United States is a nation engaged in what will be a long war*»⁽⁹⁶⁾, αναφερόμενο στον πόλεμο του Ιράκ και του Αφγανιστάν. Επίσης επαναλαμβάνει ότι ο πόλεμος που διεξάγεται είναι ένας μη συμβατός πόλεμος (ανταρτοπόλεμος και αντιτρομοκρατικός)⁽⁹⁷⁾, εξαπλωμένος σε πολλά μέρη του κόσμου, που διεξάγεται από τρομοκράτες που χρησιμοποιούν το Ισλάμ για να διαδώσουν την ιδεολογία τους⁽⁹⁸⁾, και δεν περιορίζεται μόνο στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν⁽⁹⁹⁾.

Για την αντιμετώπιση της απειλής απαιτείται η ανάπτυξη ικανοτήτων και δυνάμεων να επιχειρούν σε επικαλυπτόμενα περιβάλλοντα⁽¹⁰⁰⁾, εμπλέκοντας στρατιωτικές και άλλες εθνικές δυνάμεις⁽¹⁰¹⁾, ικανές να διεξάγουν μεγάλης κλίμακας και διάρκειας επιχειρήσεις COIN, σταθεροποίησης και στρατιωτικής υποστήριξης⁽¹⁰²⁾. Επιπροσθέτως αναφέρει ότι ο πόλεμος στο Ιράκ είναι κρίσιμης σημασίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και κατ' επέκταση της Al – Qaeda⁽¹⁰³⁾, απαιτώντας νόμιμες κυβερνήσεις ικανές να ασκούν τον έλεγχο στο εσωτερικό του κράτους και να απαγορεύουν την χρήση καταφυγίων από τους τρομοκράτες στο εθνικό τους έδαφος⁽¹⁰⁴⁾.

Figure 1. Iraqi Civilian Deaths, January 2006 - February 2008

Source: CRS rendition of DOD graph, as derived from *Measuring Stability and Security in Iraq*, [http://www.defenselink.mil/pubs/pdfs/Master%20%20Mar08%20-%20final%20signed.pdf]. Multi-National Corps - Iraq Strategic Plans Assessments Iraq Significant Activities (SIGACTS) III database (Coalition Reports Only) and (Coalition and Iraqi Reports) as of February 23, 2008. (End of the month February 2008 projected.)

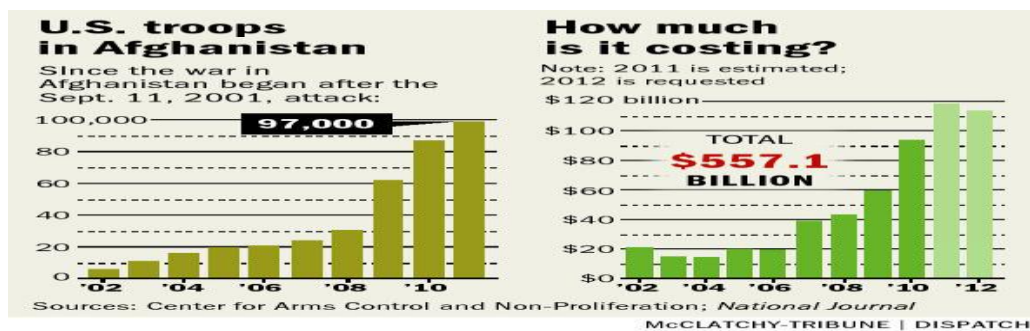
Εικόνα 7

Πρακτικά με την υλοποίηση της επιχείρησης «Surge» στο Ιράκ, ολοκληρώθηκε επί Προεδρίας Bush και η εφαρμοζόμενη στρατηγική των ΗΠΑ στο αντίστοιχο κράτος. Διότι ο επόμενος Πρόεδρος των ΗΠΑ, Barrack Obama, προεκλογικά διακήρυττε ότι με την εκλογή του, θα αποσύρει τις ΕΔ από το κράτος του Ιράκ, όπως και έπραξε. Πριν όμως προχωρήσουμε στην στρατηγική των ΗΠΑ επί Προεδρίας Obama, χρήσιμο θα ήταν ένας συνοπτικός απολογισμός της στρατηγικής του Προέδρου Bush, μέσω των κειμένων που δημοσιεύτηκαν επί των ημερών της Προεδρίας του. Όσον αφορά τα κείμενα της εθνικής στρατηγικής, στο αντίστοιχο κείμενο του 2005, αποτυπώνεται χαρακτηριστικά η νέα απειλή για τα συμφέροντα και την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ, η τρομοκρατία, η οποία ενσαρκώνεται με την Al – Qaeda και συνδέεται ιδεολογικώς με τον εθνικό, θρησκευτικό και πολιτικό εξτρεμισμό. Μία απειλή

(96), (97), (98), (99), (100), (101), (102), (103), (104) Quadrennial Defense Review Report, 2006, σσ ν, 1, 4, 10, 11, 19 – 22, 37-38

διαφορετική από τις παρελθούσες, διότι είναι μη συμβατή, παγκόσμια, αλλά και το πιο σημαντικό κατέρριψε με το κτύπημα της 11/9, το εθνικό άσυλο των ΗΠΑ, που τις παρείχε η γεωγραφική απόσταση από τις άλλες ηπείρους. Επιπροσθέτως, ενώ το κείμενο προσδιόριζε τις επιχειρήσεις COIN, αντιθέτως το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, μέσω της οδηγίας No 3000.05 διαφοροποιούνταν από την Εθνική στρατηγική, με τις επιχειρήσεις σταθεροποίησης και στρατιωτικής υποστήριξης. Αντιθέτως την επόμενη χρονιά, διαπιστώνεται σύμπλευση στρατηγικής και θέσης του Υπουργείου Άμυνας, για το σύνολο των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένου και της COIN, για την άμυνα στο εσωτερικό, την αντιμετώπιση ασύμμετρων – ασύμβατων απειλών και τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας⁽¹⁰⁵⁾.

Στο πρώτο τρίμηνο της Προεδρίας του Barrack Obama, δημοσιεύεται η στρατηγική που θα εφαρμοσθεί επί των ημερών του. Ανακοινώνει ότι οι Ένοπλες Δυνάμεις των ΗΠΑ θα πρέπει να έχουν αποσυρθεί από το Ιράκ, μέχρι και τα τέλη του 2011⁽¹⁰⁶⁾. Αντίθετα στο θέατρο επιχειρήσεων του Αφγανιστάν ενισχύονται οι δυνάμεις, ώστε να διεξαχθούν ευρείας κλίμακας επιχειρήσεις COIN⁽¹⁰⁷⁾, επιδιώκοντας την σταθεροποίηση και την ανοικοδόμηση του κράτους σε όλους τους τομείς, για να δύναται το κράτος να παρέχει στους πολίτες του τα απαραίτητα δημόσια και ατομικά αγαθά⁽¹⁰⁸⁾. Ωστόσο στις διεξαγόμενες επιχειρήσεις στο Αφγανιστάν, στο πόλεμο κατά της τρομοκρατίας και της Al – Qaeda, εμπλέκει ακόμη ένα κράτος, το κράτος του Πακιστάν. Στο επίσημο κείμενο, για πρώτη φορά χρησιμοποιείται ευρέως η έννοια του αντάρτη (insurgent), ο οποίος απολαμβάνει καταφύγιο στο Πακιστάν, σχεδιάζει νέες τρομοκρατικές επιθέσεις, υπονομεύει με τις ενέργειες και την δράση του, τις υποδομές του Αφγανιστάν και του Πακιστάν⁽¹⁰⁹⁾.

Εικόνα 8

Συνεπώς η νέα στρατηγική εγκαινιάζει την οικοδόμηση καλών σχέσεων και συνεργασίας με το κράτος του Πακιστάν⁽¹¹⁰⁾, επιδιώκοντας την ενίσχυση και την παροχή υποστήριξης για την καταπολέμηση των βάσεων των ανταρτών⁽¹¹¹⁾. Ουσιαστικά πέραν της προσέγγισης που πραγματοποιείται σε διπλωματικό επίπεδο, σε τακτικό επίπεδο ορίζεται η

⁽¹⁰⁵⁾ Quadrennial Defense Review Report, 2006, σσ 36-38

⁽¹⁰⁶⁾ Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), epub, Κεφ 20

⁽¹⁰⁷⁾, ⁽¹⁰⁸⁾, ⁽¹⁰⁹⁾, National Security Council, 27 March 2009, σσ 1, 2-6

⁽¹¹⁰⁾ Overview of the Afghanistan and Pakistan Annual Review

⁽¹¹¹⁾ National Security Council, 27 March 2009, σσ 1, 2-6

φύση και η προέλευση της απειλής, και ατύπως η ανάληψη επιχειρήσεων εντός του κράτους του Πακιστάν για την εξάλειψή της, χωρίς την πρότερη διπλωματική ενημέρωση και έγκριση. Η νέα αυτή στρατηγική, της διεξαγωγής επιχειρήσεων COIN, θα συγκρουσθεί με τα συμφέροντα της κυβέρνησης του Hamid Karzai στο Αφγανιστάν. Από το 2010 η κυβέρνηση του Αφγανιστάν συχνά ανέφερε ότι θα επιθυμούσε τον τερματισμό και την αποχώρηση των ΕΔ των ΗΠΑ από το Αφγανιστάν⁽¹¹²⁾, ένεκα της πίεσης που ασκούνταν από τις διεξαγόμενες επιχειρήσεις, γεγονός που το έπραξε διατυπώνοντας δημοσίως το αίτημα της στην Washington Post τον Οκτώβριο του ίδιου έτους. Χαρακτηριστικά ο Karzai ανέφερε ότι *«μεταξύ των τριών εχθρών που αντιμετωπίζει, των Ταλιμπάν, των ΗΠΑ και της διεθνής κοινότητας, θα επέλεγε αυτή των Ταλιμπάν»*⁽¹¹³⁾.

Αντιδιαμετρικά ο Obama, σε στρατηγικό και τακτικό επίπεδο, μέσω της εθνικής στρατηγικής, επαναδιατύπωσε για τον πόλεμο του Αφγανιστάν το δόγμα Weinberger και Powell, της ύπαρξης ξεκάθαρων πολιτικών και στρατιωτικών στόχων, δηλαδή της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και της ανοικοδόμησης του κράτους, τη δέσμευση των απαιτούμενων πόρων από το Κογκρέσο, την συναίνεση του λαού και της στρατηγική εξόδου, που περιγράφονταν στο κείμενο, και εγκρίθηκε από το Κογκρέσο. Εντούτοις παρά την ύπαρξη θέλησης για την αποχώρηση των στρατευμάτων από το Αφγανιστάν μέχρι και τον Ιούλιο του 2011⁽¹¹⁴⁾, ακόμη και σήμερα δεν έχει πραγματοποιηθεί.

(112),(113), (114) Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), epub , Κεφ 20, 21

Μέρος Τρίτο

Αποτελέσματα – Συνέπειες Εφαρμοζόμενης Τακτικής στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν

Στο προηγούμενο κεφάλαιο αναλύσαμε εκτενώς την στρατηγική των ΗΠΑ από την λήξη του 2^{ου} Πολέμου του Κόλπου μέχρι το 2012. Σκόπιμα αναφερθήκαμε στην στρατηγική που ακολουθήθηκε την τελευταία δεκαετία του 20^{ου} αιώνα για τρεις λόγους. Ο πρώτος και πιο εμφανής, είναι ότι επηρέασε άμεσα το Ιράκ, ένεκα των επιχειρήσεων για την απελευθέρωση του Κουβέιτ και τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν από τον ΟΗΕ, από το τέλος του πολέμου μέχρι και την εισβολή των ΗΠΑ το 2003. Ο δεύτερος λόγος σχετίζεται με το κράτος του Αφγανιστάν, διότι από την εισβολή των Σοβιετικών στρατευμάτων το 1980 μέχρι και την αποχώρησή τους, συνέβαλλαν στην οργάνωση και ενδυνάμωση της ΑΙ – Qaeda που μάχονταν στο πλευρό των Mujahidin⁽¹¹⁵⁾, με την οικονομική υποστήριξη που παρείχαν στον ένοπλο αγώνα κατά της σοβιετικής κατοχής. Ο τρίτος λόγος σχετίζεται με την ανάπτυξη αισθημάτων κατά των ΗΠΑ⁽¹¹⁶⁾ και την ενίσχυση του Ισλαμικού φονταμενταλισμού, αποδιδόμενο στην μόνιμη στρατιωτική παρουσία ΕΔ των ΗΠΑ στο πλείστο των Αραβικών κρατών μετά το πόλεμο του Κόλπου⁽¹¹⁷⁾, την στάση και την πολιτική των ΗΠΑ έναντι του Παλαιστινιακού προβλήματος, ιδιαίτερα μετά το 2000⁽¹¹⁸⁾, αλλά και για τα ανθρωπιστικά προβλήματα⁽¹¹⁹⁾ που προκλήθηκαν στο Ιράκ από την εφαρμογή των κυρώσεων, προκαλώντας τη δυσσέσκεια του Αραβικού κόσμου⁽¹²⁰⁾. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η δήλωση στην Μέκκα του Sheikh Safar al-Hawali, αναφέροντας *ότι ζητήσαμε για την υπεράσπιση μας, την βοήθεια των πραγματικών μας εχθρών*⁽¹²¹⁰⁾. Υπό το ανωτέρω κλίμα, το οποίο δεν μπορεί να αγνοηθεί, ξεκίνησαν οι επιχειρήσεις στο Αφγανιστάν το 2001 και στο Ιράκ στις 20 Μαρτίου 2003.

3.α Χαρακτηριστικά Κράτους και Κοινωνίας Ιράκ και Αφγανιστάν

Για να κατανοήσουμε καλύτερα τις συνέπειες και τα αποτελέσματα της εφαρμοζόμενης στρατηγικής των ΗΠΑ στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν θα πρέπει να προσδιορίσουμε την απειλή για τις ΕΔ των ΗΠΑ, όπως και να μελετήσουμε την κοινωνική σύνθεση και την κυβερνητική ιστορική παράδοση των δύο κρατών, διότι αποτελούν τα δύο σημαντικότερα στοιχεία των επιχειρήσεων του ανταρτοπόλεμου και COIN.

Οι κάτοικοι του κράτους του Ιράκ χωρίζονται σε τρεις εθνολογικές ομάδες, των Κούρδων που κατοικούν στο βόρειο, των Σουνιτών στο κεντρικό και των Σιιτών στο νότιο τμήμα αντίστοιχα (εικόνα 9). Αν και όλοι τους μουσουλμάνοι, διαφοροποιούνται μεταξύ τους λόγω θρησκευτικών αντιλήψεων, όπου μεταξύ των Σουνιτών και των Σιιτών υπάρχει μακρόχρονη αντιπαλότητα⁽¹²²⁾. Η σύνδεση των ανωτέρω μειονοτήτων σε ένα έθνος πραγματοποιήθηκε το 1930, όταν το Ιράκ ανακηρύχτηκε ανεξάρτητο βασίλειο, ενώ από τις 16 Ιουλίου 1979 μέχρι και την κατάλυση της κυβέρνησης τον Απρίλιο του 2003, πρόεδρος του

⁽¹¹⁵⁾ Kenneth Katzman, September 17, 2010, Congressional Research Service, σσ 2, 3

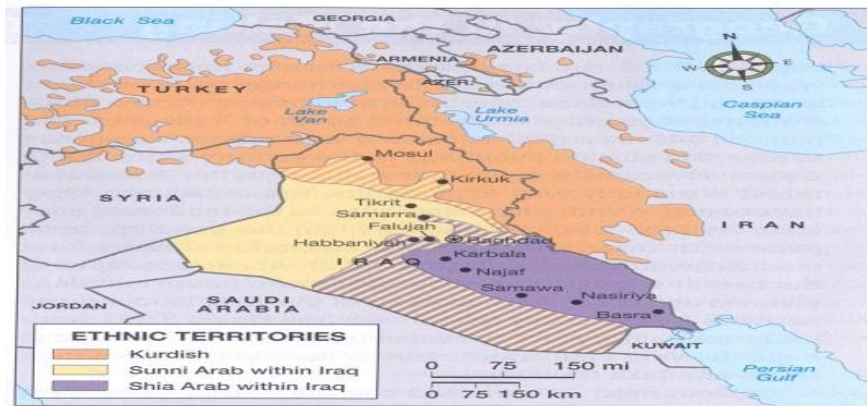
⁽¹¹⁶⁾ Sami G. Hajjar, Strategic Studies Institute, March 2002, σσ 33

⁽¹¹⁷⁾, ⁽¹¹⁸⁾, ⁽¹²⁰⁾, ⁽¹²¹⁾ Sami G. Hajjar, Strategic Studies Institute, March 2002, σσ 34, 51,52

⁽¹¹⁹⁾ J. Cockayne, D.M. Malone, Oxford, Oxford University Press, 2010, σσ. 350

⁽¹²²⁾ Το βήμα, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15

Ιράκ ήταν ο Σαντάμ Χουσεΐν. Ο Σαντάμ Χουσεΐν προερχόμενος από την Σουνιτική μειονότητα κυβέρνησε αυταρχικά, προβαίνοντας σε διωγμούς εις βάρος των άλλων δύο μειονοτήτων και εξόντωση των πολιτικών του αντιπάλων⁽¹²³⁾. Συνεπώς, αν και αυταρχική η κυβέρνηση του Σαντάμ Χουσεΐν, για εικοσιτέσσερα χρόνια επιτύγχανε την αναγκαία εσωτερική πολιτική και κοινωνική σταθερότητα.

Εικόνα 9 Δημογραφική Κατανομή Πληθυσμού Ιράκ

Από την κατάλυση της κυβέρνησης του Χουσεΐν και έπειτα, η φύση της απειλής για τις ΕΔ των ΗΠΑ διαχωρίζεται σε πέντε ομάδες όπως παρακάτω :

- **Των αυτονομιστών και των σεχταριστών.** Στην κατηγορία αυτή υπάγονται οι Κούρδοι εξτρεμιστές και το Συμβούλιο των Σούρα Mujahidin⁽¹²⁴⁾. Οι Κούρδοι επιθυμούν την ανεξαρτητοποίηση του βόρειου τμήματος, ενώ τα μέλη του συμβουλίου είναι Σουνίτες, οι οποίοι δεν επιθυμούν να παραδώσουν την εξουσία⁽¹²⁵⁾. Ένα άλλο όμως κύριο χαρακτηριστικό του Συμβουλίου των Σούρα Mujahidin, είναι ότι προέρχονται από διαφορετικές φυλές και οικογένειες με διασυνδέσεις σε γειτονικά κράτη, κατέχοντας τοπική ισχύ και διαθέτοντας ένοπλα τμήματα⁽¹²⁶⁾.

- **Ένοπλοι Σίιτες**, οι οποίοι επιθυμούν την ανατροπή της υπάρχουσας κατανομής ισχύος, όπως είχε διαμορφωθεί επί των χρόνων του Χουσεΐν, οργανωμένοι σε ομάδες με διαφορετικές επιδιώξεις η κάθε μία⁽¹²⁷⁾.

- **Εγκληματίες**, οι οποίοι απελευθερώθηκαν από το κράτος του Χουσεΐν κατά τη διάρκεια της εισβολής των ΕΔ των ΗΠΑ στο Ιράκ το 2003, για να προκαλέσουν αναταραχές και αναρχία⁽¹²⁸⁾.

- **Βίαιοι εξτρεμιστές**, υποκινούμενοι από προσωπικούς λόγους, οι οποίοι προέρχονται κυρίως από γειτονικές χώρες⁽¹²⁹⁾.

- **Αντάρτες – Στασιαστές**, οι οποίοι εναντιώνονται είτε σε μία αλλαγή της κατανομής ισχύος όπως είχε επικρατήσει πριν την εισβολή των ΗΠΑ στο Ιράκ, είτε υποκινούμενοι από θρησκευτικούς και εθνικούς λόγους⁽¹³⁰⁾.

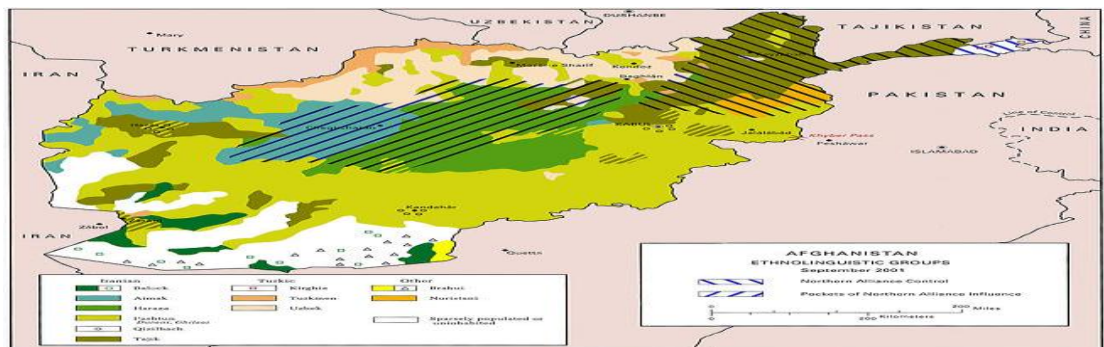
Τα χαρακτηριστικά των τρόπων ενεργείας των ανωτέρω ομάδων, αναλύονται σε δύο

⁽¹²³⁾ Newsbeast, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλίου 2015

⁽¹²⁴⁾ ⁽¹²⁵⁾, ⁽¹²⁶⁾, ⁽¹²⁷⁾, ⁽¹²⁸⁾, ⁽¹²⁹⁾, ⁽¹³⁰⁾ Bruce R. Pirnie, Edward O'Connell, RAND VOLUME 2, 2008, σσ xiv – v, 2, 3, 22 - 23, 26, 29

κατηγορίες. Η πρώτη αφορά μικρής κλίμακας επιθέσεις, βομβιστικές ενέργειες, επιθέσεις αυτοκτονίας και δολοφονίες, οι οποίες έχουν συσσωρευτικές ιδιότητες ως προς τα αποτελέσματα, ενώ η δεύτερη αφορά μεγαλύτερης κλίμακας επιθέσεις, με σκοπό να προσελκύσουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης^{(131),(132)}. Σε κάθε περίπτωση, οι ενέργειες όλων των ομάδων αποσκοπούν αφενός στον εκφοβισμό και την τρομοκρατία των πολιτών υπονομεύοντας το κράτος, διότι δεν μπορεί να εγγυηθεί την ασφάλεια στο εσωτερικό⁽¹³³⁾, αφετέρου δε εκφράζουν την αντίθεσή τους προς τις ΗΠΑ, την οποία την θεωρούν ως μία νέα αποικιακή δύναμη. Η κύρια όμως απειλή είναι η μειονότητα των Σουνιτών, οι οποίοι δεν επιθυμούν να παραδώσουν την εξουσία, όπου σύμφωνα με στοιχεία, *οι 99 από τους 200 στρατηγούς που υπηρετούσαν στις ΕΔ του Ιράκ επί του καθεστώτος Χουσεΐν, εκτιμώνται ότι ήταν στασιαστές*⁽¹³⁴⁾, περιγράφοντας τη διάσταση και το μέγεθος της απειλής.

Το κράτος του Αφγανιστάν διαφέρει όσον αφορά την εθνολογική και την ιστορική κυβερνητική παράδοση από το κράτος του Ιράκ. Στο κράτος του Αφγανιστάν συναντάμε δεκατέσσερις διαφορετικές εθνοτικές ομάδες, με κύρια αυτή των παστούν. Χαρακτηριστικό των εθνοτικών ομάδων είναι ότι *δεν έχουν σαφή εδαφικά όρια μεταξύ τους, αλληλεπικαλύπτοντας η μία περιοχή την άλλη*⁽¹³⁵⁾ (εικόνα 10), ενώ σε δημοσκόπηση το μεγαλύτερο ποσοστό αναφέρει πρώτα την αφγανική και έπειτα την εθνοτική ταυτότητα⁽¹³⁶⁾. Η πλειοψηφία του πληθυσμού είναι μουσουλμάνοι, όπου το 84% Σουνίτες και το υπόλοιπο 15% Σίτες⁽¹³⁷⁾.

Εικόνα 10 Δημογραφική Κατανομή Πληθυσμού Αφγανιστάν

Το κύριο όμως χαρακτηριστικό του κράτους του Αφγανιστάν, το οποίο χαρακτηρίστηκε και ως *το νεκροταφείο των αυτοκρατοριών*⁽¹³⁸⁾, συνιστώντας την φύση της απειλής, αποτελεί η ιστορική κυβερνητική παράδοση και γενικότερα ο πόλεμος των φυλών για την εξουσία και της αντίστασης κατά της εχθρικής εισβολής και κατοχής. Ιδιαίτερα από το 1979 μέχρι και το 2001 το κράτος του Αφγανιστάν έζησε τρεις ανταρτοπόλεμους με κυριό-

(131), (134) Bruce R. Pirnie, Edward O'Connell, RAND VOLUME 2, 2008, σσ 33 - 34

(132) Cordesman Arleigh A. Burke Chair in Strategy, March 16 2006, σσ 3

(133) Bruce Hoffman, June 2004, σσ 15

(135), (136) US Army ethnolinguistic map of Afghanistan, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 25 Ιουλ

15

(137) Religion in Afghanistan, Πρόσβαση στο διαδίκτυο την 25 Ιουλ 15

(138) Kenneth Katzman, September 17, 2010, σσ 1

-τερο, την άνοδο των Ταλιμπάν⁽¹³⁹⁾ από το 1993 και έπειτα⁽¹⁴⁰⁾, αποδιδόμενο στο πόλεμο των Mujahedin εναντίον των πολέμαρχων⁽¹⁴¹⁾. Χαρακτηριστικό των Ταλιμπάν, είναι ότι εκφράζουν το υπερσυντηρητικό μουσουλμανικό μέτωπο βασιζόμενο στην σχολή Deobandi^{(142), (143)}, έχοντας τις ρίζες της στο Πακιστάν, χρηματοδοτούμενη από το κράτος της Σαουδικής Αραβίας.

Η ιδεολογία των Ταλιμπάν βασίζεται στην πιο ριζοσπαστικοποιημένη έκδοση του Ισλάμ, της διεξαγωγής θρησκευτικού πολέμου κατά της Δύσης⁽¹⁴⁴⁾, στρατολογώντας και κινητοποιώντας μεγάλο αριθμό κατοίκων, υποκινούμενοι από τα μεγάλα ποσοστά ανεργίας και την επικρατούσα πολιτική δυσαρέσκεια⁽¹⁴⁵⁾, χάρη στην δράση χαρισματικών Mullah⁽¹⁴⁶⁾. Επίσης οι στασιαστές – αντάρτες αποτελούνται από Ταλιμπάν, ξένους μαχητές, εγκληματικές οργανώσεις, μέλη του Ισλαμικού κόμματος (Hezb-i-Islami) καθώς και το δίκτυο του Haqqani, το οποίο διασυνδέεται με τις υπηρεσίες ασφάλειας του Πακιστάν⁽¹⁴⁷⁾. Σκοπός τους, είναι η ανατροπή της υπάρχουσας κυβέρνησης μέσω της δημιουργίας ενός κλίματος ανασφάλειας, πολιτικής και οικονομικής αναρχίας⁽¹⁴⁸⁾.

Εν κατακλείδι στο Ιράκ για εικοσιτέσσερα έτη υπήρχε μία ισχυρή κυβέρνηση, που επιτύγχανε την εσωτερική κοινωνική και εθνοτική σταθερότητα, ενώ από την κατάλυση της και έπειτα περάν της κυβερνητικής αστάθειας, ξέσπασε και πόλεμος μεταξύ μειονοτήτων για την πολιτική εξουσία, ενισχυόμενος και από άλλες ομάδες εξουσιαστών. Αντιδιαμετρικά στο Αφγανιστάν, ιδιαίτερα από το 1979 και έπειτα υπήρχε ένας μακροχρόνιος ανταρτοπόλεμος για τη διεκδίκηση της εξουσίας, ο οποίος κατέληξε με την επικράτηση των Ταλιμπάν και ότι αντίστοιχα αντιπροσώπευαν θρησκευτικά. Και τα δύο είδη στασιαστών αποσκοπούν στην υπονόμευση του κράτους και της κοινωνίας, χρησιμοποιώντας την βία και την τρομοκρατία για να δημιουργήσουν κλίμα ανασφάλειας, να συμπαρασύρουν τις μειονότητες σε εμφύλιο πόλεμο, αλλά και μέσω των ΜΜΕ να ιδεολογικοποιήσουν τις ενέργειές τους, για την στρατολόγηση νέων μαχητών και την εξεύρεση οικονομικών πόρων.

3.β Εφαρμοζόμενη τακτική των ΗΠΑ στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν

3.β.(1) Εφαρμοζόμενη τακτική των ΗΠΑ στο Ιράκ

Όπως αναφέρθηκε στις 20 Μαρτίου 2003, οι ΗΠΑ εισβάλλουν στο Ιράκ για την κατάλυση της κυβέρνησης του Σαντάμ Χουσεΐν, στα πλαίσια της στρατηγικής της καθεστωτικής αλλαγής. Τα αποτελέσματα των επιχειρήσεων ήταν θεαματικά, στις 08 Απριλίου κατελήφθη η Βαγδάτη ενώ μέχρι τα τέλη Απριλίου όλο το κράτος του Ιράκ. Συνεπώς από αρχές Μαΐου ξεκίνησε η επόμενη φάση της αποκατάστασης της δημοκρατίας και της ανοικοδόμησης του κράτους του Ιράκ⁽¹⁴⁹⁾. Πρώτη προτεραιότητα τέθηκε η επιλογή

^{(139), (143)} Kenneth Katzman, September 17, 2010, σσ 5, 6

^{(140), (145), (147), (148)} Seth G. Jones, 2008, National Security Research Division, σσ 1, 26, 37, 40-41, 49-50

^{(141), (142), (144), (146)} Johnson, Thomas H.; Mason, M. Chris, January 2007, Orbis; Jan 2007, Vol. 51, σσ 71, 73-757

⁽¹⁴⁹⁾ Bruce R. Pirnie, Edward O'Connell, RAND VOLUME 2, 2008, σσ 10 - 13

μιας κυβέρνησης. Στις 13 Ιουλίου 2003 συγκροτήθηκε το Συμβούλιο διακυβέρνησης του Ιράκ, αποτελούμενο από 25 μέλη με κυβερνήτη τον Ibrahim al-Jaafari, επιλεγμένοι από τις συμμαχικές δυνάμεις και προερχόμενοι από την Σιιτική και Κουρδική μειονότητα, χωρίς αντιπροσώπους από την Σουνιτική⁽¹⁵⁰⁾. Το συμβούλιο έθεσε σε ισχύ ένα προσωρινό σύνταγμα⁽¹⁵¹⁾ και ξεκίνησε τις εργασίες για την οργάνωση του κράτους μέχρι τις εκλογές στις 30 Ιανουαρίου 2005. Παράλληλα οι ΗΠΑ έθεσαν σε λειτουργία τις εργασίες του Γραφείου Ανοικοδόμησης και Παροχής Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ORHA). Μέχρι το τέλος του 2003 δεν σημειώθηκαν πολλά βίαια γεγονότα πλην των βομβιστικών επιθέσεων με IEDs στις 19 Αυγούστου και 22 Σεπτεμβρίου στην Βαγδάτη, προκαλώντας την αποχώρηση σχεδόν όλου του προσωπικού του ΟΗΕ και την έναρξη μίας σεχταριστικής διαμάχης⁽¹⁵²⁾.

Εντούτοις το 2004, ανήκε κατ' εξοχήν στις ΕΔ των ΗΠΑ με τη διεξαγωγή δύο κύριων επιχειρήσεων, την κατάληψη της πόλης της Fallujah⁽¹⁵³⁾ που την έλεγχαν Σουνίτες στασιαστές και της σύγκρουσης με την πολιτοφυλακή του Al-Sadr σε αρκετές πόλεις, με σημαντικότερη την πόλη της Najaf⁽¹⁵⁴⁾. Στις επιχειρήσεις της πόλης της Fallujah, υπήρχαν μικρές παράπλευρες απώλειες, ενώ η σύγκρουση με τις δυνάμεις του Al-Sadr έληξε με ανακωχή. Παράλληλα σε άλλες πόλεις η τακτική που εφαρμόστηκε για την καταπολέμηση των στασιαστών, ήταν έφοδοι σε σπίτια με μεικτά περίπολα⁽¹⁵⁵⁾. Οι έφοδοι, οι μικρές παράπλευρες απώλειες^{(156), (157), (158), (159)} των πολιτών του Ιράκ, αλλά και οι επιχειρήσεις στην πόλη της Najaf, ενίσχυσαν την εχθρικότητα κατά των δυνάμεων κατοχής⁽¹⁶⁰⁾ και του ΟΗΕ. Παράλληλα η αδυναμία της πολυεθνικής δύναμης να εγγυηθεί την ασφάλεια των πολιτών, οδήγησε σε αύξηση των μειονοτικών συγκρούσεων⁽¹⁶¹⁾ με συνέπεια την υπονόμευση της ανοικοδόμησης και της σταθεροποίησης του κράτους⁽¹⁶²⁾. Οι στασιαστές τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 2004 είχαν καταφέρει τον σκοπό τους, την στιγμή που οι συμμαχικές δυνάμεις δεν εφάρμοζαν μία ξεκάθαρη τακτική COIN⁽¹⁶³⁾.

Το 2005 και 2006 χαρακτηρίζεται από την πολιτική αντιπαράθεση και την ενίσχυση της σεχταριστικής βίας και του Ισλαμικού Εξτρεμισμού⁽¹⁶⁴⁾. Από τις 30 Ιανουαρίου 2005, που διεξήχθησαν οι εκλογές, έως τις 09 Ιουνίου 2006⁽¹⁶⁵⁾, που διορίστηκε το υπουργικό συμβούλιο, υπήρχαν πολιτικές εξελίξεις στο Ιράκ, αποτυπώνοντας τη διαμάχη των μειονοτήτων για την κατανομή πολιτικής ισχύος⁽¹⁶⁶⁾. Τα πολιτικά γεγονότα και η ακυβερνησία δεν επέτρεψαν την άσκηση του ελέγχου σε όλη την επικράτεια του Ιράκ⁽¹⁶⁷⁾, με συνέπεια στις 15 Οκτωβρίου 2006, δημιουργήθηκε από το Συμβούλιο των Σούρα Mujahidin (Al – Qaeda) στο βόρειο τμήμα του Ιράκ, το Ισλαμικό κράτος του Ιράκ⁽¹⁶⁸⁾. Επιπρόσθετα η σύνδεση των πολιτικών ηγετών με τις διάφορες παραστρατιωτικές και εγκληματικές οργανώσεις⁽¹⁶⁹⁾, χρησι-

(150), (151), (152), (153), (154), (155) Bruce R. Pirnie, Edward O'Connell, RAND VOLUME 2, 2008, σσ 10 – 13

(156),(157) General David H. Petraeus and Lt. General James F. Amos, σσ xxv, xxviii

(158) Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), σσ κεφ 6

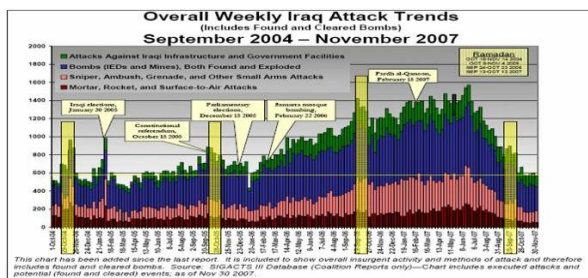
(159) Steven Metz, January 2007, σσ 30

(160), (161), (162), (163), (164), (165), (166), (167), (168), (169) Bruce R. Pirnie, Edward O'Connell, RAND VOLUME 2, 2008, σσ 12 – 18

μποιώντας τες για την ασφάλεια των οπαδών τους⁽¹⁷⁰⁾, μετέτρεψαν την πολιτική διαμάχη, σε εμφυλιακή⁽¹⁷¹⁾, ιδιαίτερα σε περιοχές που κατοικούσαν ανάμεικτα οι μειονότητες των Σιτών και Σουνιτών⁽¹⁷²⁾. Παράλληλα έχουμε και την δράση αλλοδαπών εξτρεμιστών, με αποκορύφωμα την βομβιστική ενέργεια στο τέμενος Ali al-Hadi, στις 22 Φεβρουαρίου 2006⁽¹⁷¹⁾, με συνέπεια να αυξηθούν οι επιθέσεις Σιτών εναντίων Σουνιτών. Ο ανταρτοπόλεμος πλέον είχε πάρει ευρείες διαστάσεις.

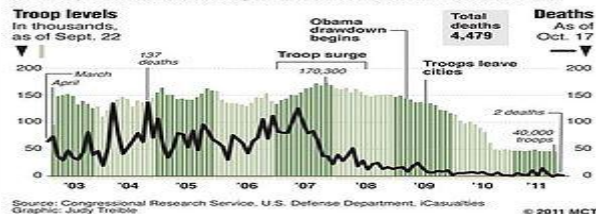
Πέραν όμως των γεγονότων που συνδέονται με το Ιρακινό κράτος και τους πολίτες τους, οι συμμαχικές δυνάμεις αδυνατούσαν να περιορίσουν και να αντιμετωπίσουν την απειλή, ώστε να εγγυηθούν την ασφάλεια των πολιτών. Διότι οι συμμαχικές δυνάμεις απέτυχαν αρχικά σε επίπεδο σχεδίασης, να προσδιορίσουν την φύση της απειλής⁽¹⁷³⁾ και ποια τακτική να χρησιμοποιήσουν⁽¹⁷⁴⁾, ώστε να εμπλέξουν τα κατάλληλα μέσα και υπηρεσίες⁽¹⁷⁵⁾, και τις αντίστοιχες στρατιωτικές δυνάμεις για την αντιμετώπιση της. Επίσης απέτυχαν σε τακτικό επίπεδο να εκκαθαρίσουν τις εστίες των στασιαστών, διότι μετά τις επιχειρήσεις, εγκατέλειπαν την περιοχή και δεν παρέμειναν για να την ασφαλίσουν⁽¹⁷⁶⁾, ώστε εν συνεχεία οι κρατικές δυνάμεις, να ανακτήσουν τον έλεγχο (*oil spot*⁽¹⁷⁷⁾). Συνέπεια όλων των ανωτέρω ήταν η αύξηση των επιθέσεων αλλά και ο αριθμός των θυμάτων (εικόνα 7 και 11), με συνέπεια να αναστραφεί το κλίμα στο εσωτερικό των ΗΠΑ και να μειωθεί η απήχηση του πολέμου στους Αμερικανούς πολίτες^{(178), (179)}.

Συναφώς όπως αναφέρθηκε το 2005 δημοσιεύθηκε η νέα στρατηγική των ΗΠΑ, η οποία αναγνώριζε την φύση της απειλής που αντιμετώπιζαν οι ΕΔ στο Ιράκ, προσδιορίζοντας και την τακτική που έπρεπε να εφαρμοσθεί για την αντιμετώπιση της. Εντούτοις το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας απέτυχε να την μετουσιώσει σε τακτική COIN με την οδηγία No 3000.05, παραμένοντας προσκολλημένο στις επιχειρήσεις σταθεροποίησης και στρατιωτικής Υποστήριξης. Γεγονός που οδήγησε τον ίδιο τον Υπουργό ένα μήνα πριν την αντικατάστασή του να παραδεχτεί ότι, *πρέπει να επέλθουν αλλαγές στην εφαρμοζόμενη στρατηγική*⁽¹⁸⁰⁾, αποτυγχάνοντας και πάλι να εφαρμόζει μία τακτική COIN, διότι επέμενε ότι έπρεπε να εκχωρηθούν περισσότερες αρμοδιότητες στην Ιρακινή Κυβέρνηση με την ταυτόχρονη αποχώρηση μέρους των δυνάμεων των ΗΠΑ⁽¹⁸¹⁾.

U.S. troops in Iraq

President Barack Obama has ordered all U.S. troops out of Iraq by Dec. 31. Troop levels and deaths by month since the U.S. invasion in March

(170), (171), (172), Bruce R. Pirnie, Edward O'Connell, RAND VOLUME 2, 2008, σσ 12 – 18

(173), (175), (177) Bruce Hoffman, National Security Research Division, June 2004, σσ 3-4, 12, 13-14

(174) Anthony H. Cordesman Arleigh A. Burke Chair in Strategy, March 16 2006, σσ 9-10

(176) Kaley I. Sepp, Ph.D, σσ 11

(178), (180) Bruce R. Pirnie, Edward O'Connell, RAND VOLUME 2, 2008, σσ 12 – 18

(179), Steven Metz, January 2007, σσ 58

(181) Steven Metz, January 2007, σσ 35,58

Εικόνα 11

Εικόνα 12

-
- ^{(170), (171), (172)} Bruce R. Pirnie, Edward O’Connell, RAND VOLUME 2, 2008, σσ 12 – 18
^{(173), (175), (177)} Bruce Hoffman, National Security Research Division, June 2004, σσ 3-4, 12, 13-14
⁽¹⁷⁴⁾ Anthony H. Cordesman Arleigh A. Burke Chair in Strategy, March 16 2006, σσ 9-10
⁽¹⁷⁶⁾ Kalev I. Sepp, Ph.D, σσ 11
^{(178), (180)} Bruce R. Pirnie, Edward O’Connell, RAND VOLUME 2, 2008, σσ 12 – 18
⁽¹⁷⁹⁾ Steven Metz, January 2007, σσ 58
⁽¹⁸¹⁾ Steven Metz, January 2007, σσ 35,58

Υπό την πίεση των ανωτέρω γεγονότων, ο Πρόεδρος ορίζει στην θέση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας τον Donald Rumsfeld, σηματοδοτώντας την αλλαγή στην εφαρμοζόμενη στρατηγική στο Ιράκ (surge). Αποφασίζεται η ενίσχυση των στρατιωτικών δυνάμεων και ορίζεται ως νέος Διοικητής του Πολυεθνικού Στρατηγείου ο David Petraeus, ο οποίος είχε διατελέσει κατά την περίοδο 2003 – 2004 διοικητής 101 Αερομεταφερόμενης Μεραρχίας, σημειώνοντας σημαντικές επιτυχίες στον τομέα του αποδιδόμενες στην τακτική COIN που εφάρμοζε ⁽¹⁸²⁾.

Από την πρώτη ημέρα ανάληψης της Διοίκησης ο Petraeus, εφάρμοσε τακτική COIN (όπως εικόνα 13)⁽¹⁸³⁾, εμπλέκοντας όλες τις διαθέσιμες δυνάμεις, όπου η λήψη αποφάσεων και ο συντονισμός των δυνάμεων πραγματοποιούνταν από την Joint Strategic Assessment Team ⁽¹⁸⁴⁾. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η επέμβαση των ΕΔ των ΗΠΑ στην Muqtada al-Sadr ⁽¹⁸⁵⁾, όπου ο Αμερικανός πρέσβης δεν επέτρεψε στο πρωθυπουργό του Ιράκ να διαμαρτυρηθεί ή να αποτρέψει τις επιχειρήσεις, όπως συνέβαινε στο παρελθόν⁽¹⁸⁶⁾. Πέραν όμως της στρατηγικής εφάρμοσε και την τακτική του «Clear – Hold and Build»⁽¹⁸⁷⁾, δηλαδή της εκκαθάρισης και της διατήρησης μιας περιοχής με την παρουσία δυνάμεων και εν συνεχεία της ανοικοδόμησης της, επεκτείνοντας παράλληλα το εύρος της. Αν και κατά το πρώτο Α΄ εξάμηνο του 2007, τα αποτελέσματα της εφαρμοζόμενης στρατηγικής ήταν αποθαρρυντικά, εντούτοις από το Β΄ εξάμηνο μειώθηκαν δραστικά τόσο οι επιθέσεις όσο και οι θάνατοι, Ιρακινών και Αμερικανών πολιτών και στρατιωτών⁽¹⁸⁸⁾. Η επιχείρηση Surge είχε στεφθεί με επιτυχία, όπως επιτυχής ήταν και η τακτική COIN. Σε συνέντευξη που παραχώρησε στο BBC 2008 απέφυγε να χρησιμοποιήσει την λέξη νίκη⁽¹⁸⁹⁾, ενώ λίγες ημέρες αργότερα παρέδωσε τη Διοίκηση, με τις ΗΠΑ από το 2009 και έπειτα να εφαρμόζουν το πλάνο της αποχώρησης των ΕΔ από το Ιράκ, όπως τέθηκε από τον νέο Πρόεδρο, μέχρι και τα τέλη του 2011.

Εικόνα 13

⁽¹⁸²⁾ Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), σσ κεφ 5

⁽¹⁸³⁾ General David H. Petraeus, U.S Army

⁽¹⁸⁴⁾, ⁽¹⁸⁵⁾, ⁽¹⁸⁶⁾ Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), σσ κεφ 17

⁽¹⁸⁷⁾, ⁽¹⁸⁸⁾ Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), σσ κεφ 13, 16,

⁽¹⁸⁹⁾ BBC News, 11 Sep 2008

3.β.(2) Εφαρμοζόμενη τακτική των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν

Την ημέρα της εισβολής των ΗΠΑ στο Ιράκ οι επιχειρήσεις στο Αφγανιστάν διένυαν τον 20^ο μήνα. Για να μπορέσουμε όμως να μελετήσουμε τις επιχειρήσεις των ΗΠΑ και την εφαρμοζόμενη στρατηγική στο Αφγανιστάν, θα πρέπει να τις διαχωρίσουμε σε τρεις περιόδους, από 2001 έως 2004, 2004 – 2008 και 2008 έως και 2012, βάση της δράσεως των στασιαστών.

Μετά το κτύπημα της 11/9 ,στις 07 Οκτωβρίου 2001, οι ΗΠΑ εξαπολύουν επίθεση κατά της εξάρθρωσης του τρομοκρατικού δικτύου της Al – Qaeda και της ανατροπή της κυβέρνησης των Ταλιμπάν⁽¹⁹⁰⁾, η οποία παρείχε υποστήριξη και κάλυψη σε τρομοκράτες. Η ενέργεια των ΗΠΑ, βασίζονταν στην στρατηγική του προληπτικού πολέμου, όπως διακηρύχτηκε στο κείμενο της Εθνικής Στρατηγικής το 2002⁽¹⁹¹⁾, αλλά και της καθεστωτικής αλλαγής. Στο πλευρό τους συμμετείχαν και άλλα κράτη, έχοντας την απαραίτητη νομιμοποίηση από τον ΟΗΕ⁽¹⁹²⁾. Μέχρι τα τέλη του 2001, παρά τις αρχικές δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι ένοπλες δυνάμεις⁽¹⁹³⁾, εγκαταστάθηκε μία ενδιάμεση πολιτική αρχή για τη διακυβέρνηση της χώρας, υπό τον Hamid Karzai, και καταλήφθηκε η πόλη της Κανταχάρ, σηματοδοτώντας την πτώση των Ταλιμπάν. Από τα τέλη του 2001 έως και τον Οκτώβριο του 2004, εξομαλύνθηκε η πολιτική κατάσταση, με την εκλογή ως Πρόεδρου του Hamid Karzai και την υιοθέτηση ενός μετριοπαθές Ισλαμικό Συντάγματος τον Οκτώβριο και τον Ιανουάριο του 2004 αντίστοιχα⁽¹⁹⁴⁾.

Αντίστοιχες επιτυχίες σημείωσαν και οι ένοπλες δυνάμεις σε όλη την πρώτη χρονική περίοδο. Μέχρι τα τέλη του 2004 είχαν εξαπλωθεί προς τον Βορρά, μπαίνοντας στην δεύτερη φάση της εξάπλωσης προς τα δυτικά. Η εφαρμοζόμενη τακτική των ΕΔ των ΗΠΑ βασίζονταν στην τακτική «*ink-spot strategy*»⁽¹⁹⁵⁾, όπως διαφορετικά ονομάζεται η τακτική της «Clear – Hold and Build» με την συγκρότηση και την δράση των *Περιφερειακών Ομάδων Ανασυγκρότησης (PRT)*⁽¹⁹⁶⁾. Παράλληλα με την δράση περιπόλων αναγνώρισης⁽¹⁹⁷⁾, την συλλογή πληροφοριών μέσω όλων τα μέσων⁽¹⁹⁸⁾, την εκμετάλλευση των αντίστοιχων πληροφοριών από την C4ISR, αλλά και την παροχή εγγύς αεροπορικής υποστήριξης⁽¹⁹⁹⁾ τόσο σε μαχόμενα τμήματα κατά των ανταρτών, όσο και για την εξουδετέρωση στόχων υψηλής αξίας (ΣΥΑ) με την χρήση έξυπνων βομβών⁽²⁰⁰⁾, επέφεραν καίρια πλήγματα στους Ταλιμπάν και στο δίκτυο της Al - Qaeda, καταστρέφοντας βάσεις και στρατόπεδα στο Αφγανιστάν. Συνεπώς την πρώτη χρονική περίοδο οι συμμαχικές δυνάμεις και οι ΗΠΑ, εφαρμόζαν μία τακτική COIN, για την αντιμετώπιση της απειλής των Ταλιμπάν, η οποία επέφερε θετικά αποτελέσματα. Παράλληλα οι ΗΠΑ λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη των επιχειρήσεων των

⁽¹⁹⁰⁾ Kenneth Katzman, September 17 2010, Congressional Research Service, σσ 8

⁽¹⁹¹⁾ State of Department, 2002

⁽¹⁹²⁾ Resolution 1386

⁽¹⁹³⁾, ⁽¹⁹⁴⁾, Αλέξανδρος Κουτσούκης, ΕΛΙΑΜΕΠ, 2008, σσ 14, 16

⁽¹⁹⁵⁾, ⁽¹⁹⁶⁾, ⁽¹⁹⁷⁾, ⁽¹⁹⁸⁾, ⁽¹⁹⁹⁾, Seth G. Jones, 2008, National Security Research Division, σσ 94, 96 – 97, 99 – 100, 106 – 107

⁽²⁰⁰⁾, Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), σσ κεφ 4

Σοβιετικών δυνάμεων την δεκαετία του 90 στο Αφγανιστάν, απέφυγαν την εμπλοκή τους με μεγάλο αριθμό δυνάμεων⁽²⁰¹⁾, ενισχυόμενες από άλλα κράτη μέσω του NATO.

Η δεύτερη όμως χρονική περίοδο δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα με την πρώτη. Από τις αρχές του 2005, η επέκταση των συμμαχικών δυνάμεων δεν προχωρούσε προς τα δυτικά με επιθυμητούς ρυθμούς, ενώ μέχρι και το τέλος του 2008, ενώ είχαν κυριαρχήσει εδαφικός σε όλη την επικράτεια του Αφγανιστάν, οι Ταλιμπάν δεν είχαν ηττηθεί, διότι η αποστολή της ISAF εξελίχθηκε από σταθεροποίησης σε πολεμική αποστολή καταστολής των εξεγέρσεων με δυνάμεις που δεν επαρκούσαν, όπως αναφέρει σε δημοσίευμα η. «Le Figaro»⁽²⁰²⁾. Πράγματι από το 2005 οι στασιαστές είχαν περάσει στην αντεπίθεση με αποκορύφωμα το πρώτο πεντάμηνο του 2006⁽²⁰³⁾, έχοντας μεταβάλει την τακτική τους⁽²⁰⁴⁾ και χρησιμοποιώντας ανάλογες μεθόδους δράσης (αποστολές αυτοκτονίας –IEDs)⁽²⁰⁵⁾, αντίστοιχων του Ιράκ.

Οι επιτυχίες όμως των Ταλιμπάν, οφείλονταν σε τέσσερις παράγοντες. Πρώτος παράγοντας, ήταν ο ρόλος του κράτους του Πακιστάν, το οποίο για την εξυπηρέτηση δικών του στρατηγικών επιδιώξεων, παρείχε στους Ταλιμπάν και την Al – Qaeda, ασφαλείς βάσεις εκπαίδευσης και δράσης^{(206), (207)}. Δεύτερος παράγοντας αποτελεί η μείωση της στρατιωτικής παρουσίας, ιδιαίτερα των ΗΠΑ, ένεκα του μετώπου του Ιράκ^{(208), (209)}.

Ο τρίτος παράγοντας είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την μείωση των δυνάμεων και την εφαρμοζόμενη τακτική. Διότι μην έχοντας τις απαραίτητες δυνάμεις να ελέγξουν τις κατεχόμενες περιοχές, οι στασιαστές υπό την καθοδήγηση των μουλάδων κατά τη διάρκεια της νύκτας^{(210), (211)}, τρομοκρατούσαν, κατηχούσαν και στρατολογούσαν πληθυσμό από τις απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές. Παράλληλα μην έχοντας κατάλληλα εκπαιδευμένες δυνάμεις, όπως στην πρώτη περίοδο, εγκατέλειψαν την τακτική της «Clear – Hold and Build», και περιορίστηκαν σε αποστολές καταδίωξης και σύλληψης, με την χρήση μεγάλων δυνάμεων, εφορμώντας σε οικίες προκαλώντας τη δυσaráσκεια των κατοίκων⁽²¹²⁾. Τέταρτος και τελευταίος παράγοντας είναι το ίδιο το κράτος και η κοινωνία του Αφγανιστάν. Διότι το κράτος ήταν διεφθαρμένο και αδύναμο, αδυνατώντας να παράσχει στους πολίτες του δημόσια αγαθά⁽²¹³⁾, ενώ η κοινωνία μαστίζονταν από εθνοτικές αντιπαλότητες, από την δράση εμπόρων ναρκωτικών και μεγάλα ποσοστά ανεργίας^{(214), (215)}. Συνέπεια όλων ήταν οι πολίτες λόγω τρομοκρατίας να μην επιθυμούν να συνεργαστούν με τις συμμαχικές δυνάμεις, και παράλληλα να στρατολογούνται από τους μουλάδες υπέρ του αγώνος των στασιαστών. Συνεπώς οι στασιαστές εκμεταλλευόμενοι τον χρόνο^{(216), (217)}, τα κρατικά προβλήματα και την ανεπάρκεια των ΕΔ διεξήγαν ανταρτοπόλεμο⁽²¹⁸⁾ αντίστοιχο της Σοβιετικής κατοχής⁽²¹⁹⁾, ενώ

⁽²⁰¹⁾ Seth G. Jones, 2008, National Security Research Division, σσ 89

⁽²⁰²⁾ Αλέξανδρος Κουτσούκης, ΕΛΙΑΜΕΠ, 2008, σσ 17

^{(203), (204), (205), (206), (207)}, Johnson, Thomas H.; Mason, M. Chris, January 2007, σσ 73, 81 – 82

^{(208), (210), (212), (215), (216), (218), (219)} Johnson, Thomas H.; Mason, M. Chris, January 2007, σσ 73, 81,

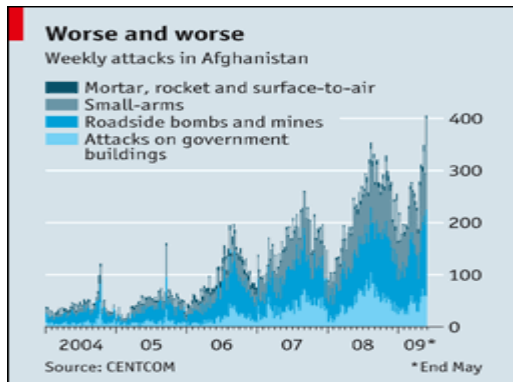
87

^{(209), (211), (213)} Eric Schmitt, May 28, 2006

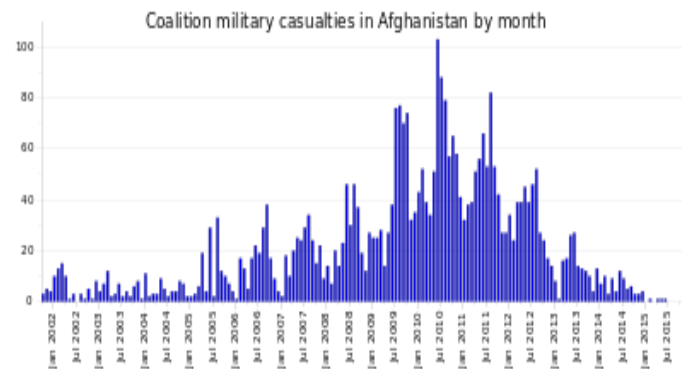
⁽²¹⁴⁾ Seth G. Jones, 2008, National Security Research Division, σσ 22-23

⁽²¹⁷⁾ Robert Taber, The Citadel Press, New York, σσ 47

οι συμμαχικές δυνάμεις υπό την ηγεσία των ΗΠΑ, αδυνατούσαν να τους αντιμετωπίσουν, όπως έπραξαν την πρώτη περίοδο⁽²²⁰⁾.

Εικόνα 14

Εικόνα 15

Χαρακτηριστικό της τρίτης περιόδου, είναι η μεταστροφή της στρατηγικής των ΗΠΑ, με το σχεδιασμό της αποχώρησης των ΕΔ από το Ιράκ μέχρι τα τέλη του 2011 και την παράλληλη μεταφορά και αύξηση των ΕΔ στο Αφγανιστάν. Σκοπός του νέου Προέδρου ήταν η εκκαθάριση των εστιών των τρομοκρατών σε Αφγανιστάν και Πακιστάν και η οικοδόμηση του κράτους του Αφγανιστάν^{(221), (222), (223)}. Σε έκθεση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας διατυπώνονταν ότι οι στασιαστές είχαν εγκαταστήσει σε 33 από τις 34 επαρχίες «*shadow governors*»⁽²²⁴⁾, ελέγχοντας τις επαρχίες και έχοντας εξελίξει την εφαρμοζόμενη τακτική και τον εξοπλισμό τους⁽²²⁵⁾. Για την αντιμετώπιση της απειλής των Ταλιμπάν, εφαρμόστηκε μίας ευρείας κλίμακας τακτική COIN ανάλογης του Ιράκ, αρχικά από τον McChrystal και εν συνεχεία από τον Petraeus, αποσκοπώντας στην προστασία του πληθυσμού και την ενίσχυση του κράτους του Αφγανιστάν. Τέθηκε ως προαπαιτούμενο, ότι εντός διάρκειας 12 - 18 μηνών θα έπρεπε οι ΕΔ να έχουν επιτύχει τους αντικειμενικούς σκοπούς⁽²²⁶⁾, μειώνοντας από τα μέσα του 2011 τις ΕΔ και παράλληλα μεταφέροντας αρμοδιότητες στην κυβέρνηση του Αφγανιστάν, η οποία θα ήταν ικανή να αναλάβει τη διαχείριση⁽²²⁷⁾.

Εντούτοις η εξέλιξη των επιχειρήσεων, για την χρονική περίοδο 2010-2011, δεν απέφερε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, όπως φαίνεται στην εικόνα 23. Οι στασιαστές προέβαλλαν σθεναρή αντίσταση και οι ΕΔ τελικά εφάρμοσαν μία ανάμεικτη τακτική, COIN στις πόλεις και Counter Terrorism (CT) στα χωριά και στις υπόλοιπες περιοχές⁽²²⁸⁾. Πέραν όμως της δράσης των ανταρτών, σθεναρή αντίσταση προέβαλλε και η κυβέρνηση του Αφγανιστάν, η οποία διαρκώς αντιτίθεντο στις επιχειρήσεις, ζητώντας δημοσίως το 2011 τον τερματισμό των επιχειρήσεων και την αποχώρηση των ΕΔ.

(220), (221), (222), (223), Kenneth Katzman, September 17, 2010, Congressional Research Service, σσ 9, 24, 25

(224), Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), σσ κεφ 20

(225), (226) Kenneth Katzman, September 17, 2010, Congressional Research Service, σσ 30, 31

(227), (228) Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), σσ κεφ 20, 21

3.γ Αποτελέσματα – Συνέπειες Εφαρμοζόμενης Τακτικής των ΗΠΑ στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν

3.γ.(1) Αποτελέσματα Συνέπειες Εφαρμοζόμενης Τακτικής στο Ιράκ

Μέσω της εφαρμοζόμενης τακτικής, διαφαίνεται ότι οι ΗΠΑ από το 2003 που εισέβαλλαν στο Ιράκ μέχρι και τα τέλη του 2006, υστερούσαν στην σχεδίαση⁽²²⁹⁾ σε πολιτικό και τακτικό επίπεδο. Αρχικά δεν είχαν λάβει υπόψη τους το ιστορικό υπόβαθρο της χώρας και τις σχέσεις των μειονοτήτων με τις γειτονικές χώρες⁽²³⁰⁾. Επίσης δεν διέθεταν τις ανάλογες δυνάμεις για να μπορέσουν να ασκήσουν αποτελεσματικό έλεγχο, δεν υπήρχε συντονισμός μεταξύ στρατιωτικών και διπλωματικών υπηρεσιών, αλλά και το ΟΡΗΑ, δεν ήταν σχεδιασμένο να υποστηρίξει μεγάλης κλίμακας επιχειρήσεων ανοικοδόμησης⁽²³¹⁾. Συνέπεια των ανωτέρω, ήταν η πολιτική αστάθεια μέχρι το 2006, η ενίσχυση της σεχταριστικής και εξτρεμιστικής βίας και η ανάπτυξη αντιαμερικανικών αισθημάτων στους πολίτες του Ιράκ, που πίστευαν ότι οι ΗΠΑ δεν επιδίωκαν την ανοικοδόμηση του κράτους αλλά τη δημιουργία στρατιωτικών βάσεων⁽²³²⁾ για την εξυπηρέτηση συμφερόντων τους.

Επίσης δεν ήταν προετοιμασμένοι για την επόμενη ημέρα της πτώσης του καθεστώτος του Χουσεϊν. Ανέμεναν ότι οι πολίτες του Ιράκ θα τους αντιμετώπιζαν ως απελευθερωτές από ένα τυραννικό καθεστώς, ενώ αντίθετα αντιμετωπίστηκαν ως εισβολείς^{(233),(234)}, όπως εύσχημα αποδίδεται στην φράση "*cakewalk*" *had turned into a brutal, deadly slog*⁽²³⁵⁾ προβάλλοντας την ελλιπή προετοιμασία των ΗΠΑ. Διότι σε πολιτικό επίπεδο, οι ΗΠΑ δεν ήταν προετοιμασμένες για μία μακρόχρονη εμπλοκή κοστίζοντας σε χρήματα και ανθρώπινες ζωές⁽²³⁶⁾. Σε στρατηγικό επίπεδο απουσίαζε μία στρατηγική που θα συνδύαζε τους πολιτικούς στόχους, μετουσιώνοντας τους σε τακτική, χρησιμοποιώντας όλες τις διαθέσιμες μονάδες και υπηρεσίες, ώστε να αντιμετωπισθεί η απειλή^{(237), (238)}. Παράλληλα το προσωπικό που καλούντο να εφαρμόσει την στρατηγική, δε διέθετε την ανάλογη εμπειρία και την εκπαίδευση. Συνέπεια όλων των ανωτέρω, ήταν η μεταστροφή του κλίματος στο εσωτερικό των ΗΠΑ για τον πόλεμο του Ιράκ, όπου λόγω των απωλειών επανεμφανίστηκαν ανάλογες απόψεις του πολέμου του Βιετνάμ, για την επέμβαση των ΗΠΑ σε άλλα κράτη^{(239), (240)} και στον κόσμο ευρύτερα, αλλά και η αλλαγή στην εκπαίδευση και στο σύστημα των προαγωγών των Αξκών⁽²⁴¹⁾.

Μία άλλη όμως διάσταση των επιχειρήσεων του πολέμου του Ιράκ, είναι η επιχειρησιακή, όπως εφαρμόστηκε σε τακτικό επίπεδο. Μην έχοντας την απαιτούμενη νομιμοποίηση, δεν πέτυχαν να εξασφαλίσουν την συμμετοχή και άλλων κρατών, ανάλογης

(229), (230), (231), (232), (233), Bruce R. Pirnie, Edward O'Connell, RAND VOLUME 2, 2008, σσ xvii - xxii, 35 – 36, 59, 61 -62,

(234), Steven Metz, January 2007, σσ 24,

(235), Christopher Preble, March 7, 2013, US News

(236), (239) Christopher Preble, March 7, 2013, US News

(237), Bruce R. Pirnie, Edward O'Connell, RAND VOLUME 2, 2008, σσ 61 -62,

(238) Bruce Hoffman, June 2004, National Security Research Division, σσ 2

(240) Anthony H. Cordesman Arleigh A. Burke Chair in Strategy, March 16 2006, σσ 16

(241) Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), σσ κεφ 18

του πολέμου του Κόλπου, ώστε να συγκροτηθεί μία πολυεθνική δύναμη, η οποία να διαθέτει το μέγεθος των δυνάμεων που απαιτούνταν για την οικοδόμηση του κράτους και την εφαρμογή της τακτικής COIN. Επίσης σε τακτικό επίπεδο οι ΕΔ δεν ήταν εκπαιδευμένες⁽²⁴²⁾ και προετοιμασμένες⁽²⁴³⁾ να εμπλακούν σε επιχειρήσεις σταθεροποίησης και στρατιωτικής υποστήριξης⁽²⁴⁴⁾, ενώ λόγω της συχνής ανακύκλωσης των ΕΔ⁽²⁴⁵⁾, δεν κατέστη δυνατή η εκμετάλλευση των επιτυχιών που σημειώνονταν κατά τομέα. Συναφώς λάθος ήταν και η εφαρμοζόμενη τακτική στο πεδίο της μάχης, τουλάχιστον μέχρι και το 2006, η οποία αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση ενός συμβατού αντιπάλου, εντός αστικού περιβάλλοντος, εκκαθαρίζοντας την περιοχή αλλά αποχωρώντας εν συνεχεία. Συνέπεια των ανωτέρω ήταν οι δυνάμεις να μην επαρκούν για τον έλεγχο των περιοχών, λόγω ελλειπείας εκπαίδευσης να μην υπάρχει ο απαιτούμενος συντονισμός όλων των υπηρεσιών, αλλά και να μην επιτυγχάνεται η ασφάλεια των πολιτών, καθόσον οι στασιαστές επέστρεφαν στις περιοχές απ' όπου εκδιώχθηκαν συνεχίζοντας το έργο τους.

Εν κατακλείδι στα τέσσερα χρόνια των επιχειρήσεων κατά των στασιαστών και των προσπαθειών για την ανοικοδόμηση του κράτους, οι ΗΠΑ σε τακτικό επίπεδο απέτυχαν του σκοπού τους. Δεν ήταν προετοιμασμένες για τα γεγονότα που θα επακολουθούσαν της πτώσης του καθεστώτος του Σαντάμ Χουσεΐν. Η ρήση του Vladimir Lenin *“the worse, the better”*⁽²⁴⁶⁾ συνάδει με την περίπτωση του Ιράκ και τον πόλεμο των στασιαστών. Εντούτοις η χρονική στιγμή εφαρμογής της τακτικής COIN, θεωρείται λανθασμένη, διότι οι στασιαστές είχαν επιτύχει του σκοπού τους⁽²⁴⁷⁾, καταστρέφοντας μέσω των ενεργειών τους και των διασυνδέσεων με τα πολιτικά κόμματα, τις κοινωνικές και κρατικές δομές. Σε επίπεδο στρατηγικής, ή ανατροπή του καθεστώτος Χουσεΐν οδήγησε σε αποσταθεροποίηση της κοινωνικής συνοχής, υπονομεύοντας την ασφάλεια της ευρύτερης περιοχής. Παράλληλα δεν καταπολεμήθηκε η τρομοκρατία, αλλά αντιθέτως ενισχύθηκε, με τους τρομοκράτες να μάχονται στο πλευρό των στασιαστών και να στρατολογούν πληθυσμό υπέρ του αγώνος τους.

3.γ (2) Αποτελέσματα Συνέπειες Εφαρμοζόμενης Τακτικής στο Αφγανιστάν

Το Αφγανιστάν αντίθετα αποτελεί διαφορετική περίπτωση από το Ιράκ. Παρά το γεγονός ότι οι ΗΠΑ πέτυχαν την ανατροπή του καθεστώτος των Ταλιμπάν, η πτώση αντίστοιχα δεν σηματοδότησε την αποσταθεροποίηση της κοινωνικής συνοχής. Αντιθέτως την πρώτη χρονική περίοδο, οι ΗΠΑ ενισχυόμενες από τις συμμαχικές δυνάμεις επέτυχαν του σκοπού τους. Ωστόσο δεν προέβλεψαν ένα άλλον κίνδυνο που ελλόχευε, τον κίνδυνο των λαθρέμπορων ναρκωτικών και των όπλων⁽²⁴⁸⁾, ο οποίος σε συνδυασμό με την απουσία των αριθμητικά απαραίτητων δυνάμεων⁽²⁴⁹⁾, αλλά και την μεταφορά δυνάμεων, ιδιαίτερα των δυνάμεων των ειδικών επιχειρήσεων στο μέτωπο του Ιράκ⁽²⁵⁰⁾, ενισχύθηκε, ενισχύοντας

(242), (245), (246) Steven Metz, January 2007, σσ 18, 19, 33

(243) Bruce R. Pirnie, Edward O'Connell, RAND VOLUME 2, 2008, σσ 69

(245), (247) Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), σσ κεφ 5, 17

(248), (249), (250) Johnson, Thomas H.; Mason, M. Chris, January 2007, Orbis'σσ 85 - 86

οικονομικά⁽²⁵¹⁾ με την σειρά του το δίκτυο των Ταλιμπάν. Συναφώς δεν προέβλεψαν την θέση και τον ρόλο του κράτους του Πακιστάν και των άλλων κρατών⁽²⁵²⁾. Ιδιαίτερα το κράτος του Πακιστάν παρείχε ασφαλείς βάσεις για οργάνωση και εκπαίδευση των Ταλιμπάν, χρηματοδοτώντας και εξοπλίζοντας τον αγώνα τους^{(253), (254), (255), (256), (257)}.

Ένα άλλο όμως αδύνατο σημείο της εφαρμοζόμενης τακτικής, είναι ότι δεν υπήρχαν τα απαραίτητα οικονομικά κονδύλια⁽²⁵⁸⁾ για την ανοικοδόμηση του κράτους, και την παροχή βασικών δημόσιων αγαθών, τα οποία σε συνδυασμό με την δράση των λαθρεμπόρων και των Ταλιμπάν, δεν επέτρεπαν την οικονομική ανάπτυξη του κράτους. Συνέπεια των ανωτέρω, ήταν η δυσaráεσκεια των πολιτών και η δημιουργία ενός εχθρικού κλίματος, το οποίο εν συνεχεία εκμεταλλεύτηκαν οι ιερείς κατηχώντας και στρατολογώντας νέους αγωνιστές – στασιαστές.

Σε επιχειρησιακό – τακτικό επίπεδο, σε αντιδιαστολή με την 1^η χρονική περίοδο, οι επιχειρήσεις στην 2^η περίοδο δεν ήταν επιτυχείς. Παρά το γεγονός ότι την πρώτη χρονική περίοδο οι ΗΠΑ και οι συμμαχικές δυνάμεις εφάρμοσαν τακτική COIN, στην δεύτερη περίοδο αρέκστηκαν στην καταδίωξη του εχθρού, με εφόδους και έρευνες σε οικίες, διότι οι εναπομένουσες δυνάμεις ήταν κατά το πλείστο συμβατικές⁽²⁵⁹⁾. Η αλλαγή τακτικής είχε ως συνέπεια την αύξηση των παράπλευρων απωλειών⁽²⁶⁰⁾ και τη δυσaráεσκεια των Αφγανών πολιτών⁽²⁶¹⁾. Παράλληλα επέτρεψε στους Ταλιμπάν να ανασυνταχθούν, να εφορμούν και να στρατολογήουν νέους στασιαστές, με συνέπεια να μην μπορούν οι ΗΠΑ και οι συμμαχικές δυνάμεις να εγγυηθούν την ασφάλεια των πολιτών⁽²⁶²⁾. Εντούτοις την 3^η περίοδο, για το χρονικό διάστημα που οι ΗΠΑ εφάρμοσαν τακτική COIN, δεν απέφεραν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, διότι πλέον οι Ταλιμπάν είχαν οργανωθεί στρατιωτικά, πολιτικά αλλά και κοινωνικά.

Επιπροσθέτως παρά το γεγονός ότι βασικός σκοπός των ΗΠΑ ήταν η εγκαθίδρυση μίας ισχυρής και κεντρικής κυβέρνησης, και η ανάπτυξη ισχυρών και εκπαιδευμένων αστυνομικών δυνάμεων ικανές να εγγυηθούν την εσωτερική ασφάλεια⁽²⁶³⁾, δεν έλαβαν υπόψη τους την ιστορική παράδοση του Αφγανιστάν⁽²⁶⁴⁾, βάση της οποίας ποτέ μία Αφγανική κυβέρνηση δεν είχε το μονοπώλιο της εξουσίας. Αντίθετα η διαφθορά των αστυνομικών δυνάμεων, η εθνοτική αντιπαλότητα για την εξουσία και η κυριαρχία των Ταλιμπάν στις αγροτικές περιοχές δεν επέτρεψαν την εφαρμογή μίας ευρείας κλίμακας επιχειρήσεων COIN, αλλά έναν συνδυασμό COIN και CT⁽²⁶⁵⁾.

Εν κατακλείδι, οι ΗΠΑ στην πρώτη περίοδο, μέσω της τακτική COIN, εξυπηρέτησαν τους στόχους της στρατηγικής. Με την βοήθεια των συμμαχικών δυνάμεων, έχοντας την απα-

⁽²⁵¹⁾ Kenneth Katzman, September 17, 2010, Congressional Research Service, σσ 21
^{(252), (253), (254), (255), (256), (257), (261)}. Seth G. Jones, Vol 4, 2008, National Security Research

Division, σσ 26, 28, 31 - 35, 40-41, 57

⁽²⁵⁸⁾ Johnson, Thomas H.; Mason, M. Chris, January 2007, Orbis σσ 85 - 86

⁽²⁵⁹⁾ Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), σσ κεφ 20

⁽²⁶⁰⁾ Oleg Svet, 31 Aug 2012

^{(262), (263), (265)} Karl W. Eikenberry, September/October 2013 Issue, Foreign Affairs,

⁽²⁶⁴⁾ Seth G. Jones, Vol 4, 2008, National Security Research Division, σσ 57

ραίτητη νομιμοποίηση από τη Διεθνή κοινότητα, πέτυχαν σε σύντομο χρονικό διάστημα την ανατροπή του καθεστώτος, την εξουδετέρωση της απειλής της Al – Qaeda και των Ταλιμπάν, και την έναρξη ανοικοδόμησης και σταθεροποίησης του κράτους. Εντούτοις, παρασυρόμενοι ίσως από τις επιτυχίες τους, και από την έναρξη και την αρνητική έκβαση των επιχειρήσεων στο Ιράκ, διέπραξαν ένα στρατηγικό λάθος αγνοώντας την ιστορική παράδοση του Αφγανιστάν, επιτρέποντας την ανασύνταξη και την αναδιοργάνωση των Ταλιμπάν. Συνέπεια των ανωτέρω, ήταν οι Ταλιμπάν να ανακτήσουν τον έλεγχο στο εσωτερικό, υποβοηθούμενοι στο αγώνα τους από κυβερνητικές και μη οργανώσεις, και αποσταθεροποιώντας την ευρύτερη περιοχή. Ως εκ τούτου ο Πρόεδρος Obama κλήθηκε να εφαρμόσει την τακτική COIN, για την εδαφική επικράτεια του Αφγανιστάν και παράλληλα να αναπτύξει σχέσεις συνεργασίας με τον Πακιστάν για την αντιμετώπιση της απειλής, χωρίς ωστόσο μέχρι και σήμερα να έχει επιτύχει τους στόχους της στρατηγικής των ΗΠΑ.

⁽²⁶⁶⁾ Stephen L. Melton, Small Wars Journal , Apr 9 2013,

Μέρος Τέταρτο Συμπεράσματα

Όπως αναφέραμε κέντρα βαρύτητα του ανταρτοπόλεμου αλλά και της τακτικής COIN, είναι η κοινωνική και πολιτική συνοχή του κράτους. Συνεπώς στο Ιράκ οι ΗΠΑ δεν κατάφεραν να εγγυηθούν την ασφάλεια των πολιτών και όταν εφαρμόστηκε η τακτική COIN, ήταν πλέον αργά. Επίσης η ενδιάμεση κυβέρνηση του Ιράκ δεν διέθετε την λαϊκή συναίνεση, ενώ η εκλεγμένη δεν ήταν πολιτικά ουδέτερη, μεροληπτώντας προς όφελος των εθνοτικών ομάδων από τις οποίες προέρχονταν, διχάζοντας ακόμη περισσότερο. Αντίστοιχα στο Αφγανιστάν, η μεταφορά δυνάμεων στο Ιράκ, έδωσε τον χρόνο στους Ταλιμπάν να αναδιοργανωθούν και να επανεμφανιστούν πιο ισχυροί, με συνέπεια να είναι δύσκολο να αντιμετωπιστούν με την τακτική COIN. Συναφώς η κυβέρνηση του Αφγανιστάν, ενώ στην αρχή διέθετε την λαϊκή συναίνεση, η έκβαση και η εξέλιξη των επιχειρήσεων, μετέστρεψαν το κλίμα, με συνέπεια να επιθυμεί την παύση των επιχειρήσεων και την αποχώρηση των ΕΔ. Ως εκ τούτου, μέσω της χρησιμοποίησης της τακτικής COIN, οι ΗΠΑ μπόρεσαν να αντιμετωπίσουν την απειλή, χρονικά όμως η περίοδος στην οποία εφαρμόστηκε ήταν λάθος.

Επιπροσθέτως η τακτική COIN ήταν καταδικασμένη να αποτύχει εξ' αρχής. Διότι μην μπορώντας να εγγυηθούν την ασφάλεια των πολιτών, δεν μπόρεσαν να συλλέξουν πληροφορίες για την καταπολέμηση και την εξουδετέρωση της απειλής. Επίσης δεν διέθεταν τον απαιτούμενο αριθμό δυνάμεων, ενώ οι δυνάμεις που εμπλέκονταν δεν ήταν εκπαιδευμένες στην τακτική COIN. Συναφώς δεν υπήρχε ο απαιτούμενος συντονισμός μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, διπλωματικών, στρατιωτικών και ασφαλείας. Εξάιρεση αποτελούν, η πρώτη χρονική περίοδος στο Αφγανιστάν, με τους πολίτες να συνεργάζονται με τις συμμαχικές δυνάμεις, καθώς και η περίοδος διοίκησης του Petraeus στο Ιράκ, ο οποίος μέσω του JSAT, πέτυχε τον απαιτούμενο συντονισμό.

Πέραν όμως των δομικών συντελεστών της COIN, η επιτυχία της κρίνεται και από μέρους παράγοντες. Πρώτος εξ' αυτών είναι η χρηματοδότηση για την ανοικοδόμηση και σταθεροποίηση του κράτους, η οποία χρηματοδότηση και στις δύο περιπτώσεις ήταν ανεπαρκείς. Δεύτερος παράγοντας είναι το είδος των εμπλεκόμενων δυνάμεων, ο οποίος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τον τρίτο, τον βαθμό ανταπόκρισης και προσαρμογής της τακτικής ανάλογα με την έκβαση των επιχειρήσεων. Χρησιμοποιώντας δυνάμεις επί του πλείστου συμβατικές, μη εκπαιδευμένες στην τακτική COIN και με λάθος αντίληψη, όσον αφορά τις παράπλευρες απώλειες, δεν είναι εφικτή η εφαρμογή τακτικής COIN και η αναγκαία προσαρμογή αναλόγως των διαμορφούμενων καταστάσεων. Επίσης η χρήση αντίστοιχων δυνάμεων, αυξάνει και το ρίσκο περισσότερων απωλειών μάχης, ένεκα εκπαίδευσης και τακτικής, όπως διαπιστώθηκε στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν. Τελευταίος παράγοντας είναι η χρονική διάρκεια των επιχειρήσεων, τόσο για την εξουδετέρωση της απειλής αλλά και την ανοικοδόμηση του κράτους. Και στο Αφγανιστάν αλλά και στο Ιράκ οι ΕΔ επέτυχαν ως ένα βαθμό του σκοπού τους. Εντούτοις η ανοικοδόμηση του κράτους, η σύσταση και η εκπαίδευση αστυνομικών δυνάμεων και η συγκρότηση κυβέρνησης⁽²⁶⁶⁾, που να έχει το μονο-

⁽²⁶⁶⁾ Stephen L. Melton, Small Wars Journal , Apr 9 2013,

πώλιο στην εξουσία, υπολείπονταν πολύ σε χρόνο, του προγραμματισμένου χρόνου αποχώρησης των ΕΔ των ΗΠΑ. Χαρακτηριστική είναι η ρήση των Αφγανών μουλάδων, ότι «*The Americans have the wristwatches, but we have the time*»⁽²⁶⁷⁾, εκφράζοντας την αποτυχία των επιχειρήσεων COIN σχετικά με την χρονική διάρκεια εφαρμογής τους, καθώς ενώ δεν είχε εξουδετερωθεί η απειλή των στασιαστών – ταλιμπάν, οι ΗΠΑ διακήρυτταν την αποχώρηση των ΕΔ.

Εκτός όμως από το πεδίο της μάχης, για την επιτυχή εφαρμογή της τακτικής COIN απαιτείται και ένα ευρύτερο στρατηγικό πλαίσιο, όπου οι πολιτικοί στόχοι μετουσιώνονται σε στρατηγική και εν συνεχεία υλοποιείται μέσω της COIN. Η στρατηγική των ΗΠΑ ήταν η ανατροπή των καθεστώτων και η καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Ο πρώτος στόχος υλοποιήθηκε επιτυχώς και μάλιστα σε σύντομο χρονικό διάστημα από την επέμβαση των ΗΠΑ. Εντούτοις ΗΠΑ ήταν ανέτοιμες για την επόμενη ημέρα της καθεστωτικής αλλαγής επιχειρησιακά και πολιτικά. Πολιτικά μετουσιώθηκε σε διαφορά μεταξύ της στρατηγικής και της οδηγίας Νο 3000.05, με τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας Donald Rumsfeld να εφαρμόζει διαφορετική τακτική, επιθυμώντας την μείωση των δυνάμεων και την παράλληλη μεταφορά αρμοδιοτήτων στην κυβέρνηση του Ιράκ, ενώ ο Πρόεδρος Bush να πιστεύει το αντίθετο, λόγω της εξέλιξης των επιχειρήσεων, γεγονός που οδήγησε στην αλλαγή του Donald Rumsfeld με τον Robert Gates.

Η διαφορά μεταξύ της στρατηγικής και της τακτικής μεταφέρθηκε και στο μέτωπο των επιχειρήσεων του Ιράκ, με τον Δκτή του Πολυεθνικού Στρατηγείου να συμπλέει με τις απόψεις του Υπουργού, ενώ οι επιμέρους Διοικητές των τομέων, αναλόγως της παρελθούσης εμπειρίας, να εφαρμόζουν κατά περίπτωση τακτική COIN. Εντούτοις η διαφορά μεταξύ πολιτικής και στρατηγικής είχε τρεις συνέπειες. Πρώτη συνέπεια ήταν η μη εκμετάλλευση των περιορισμένων αποτελεσμάτων της τακτικής COIN σε ορισμένους τομείς, ώστε να μεταβάλλουν την εφαρμοζόμενη τακτική, οι οποίες χάνονταν με την ανακύκλωση των στρατευμάτων. Δεύτερη συνέπεια ήταν η μη έγκαιρη λήψη απόφασης για την μεταφορά δυνάμεων για την αποτελεσματική καταστολή και εξουδετέρωση των στασιαστών. Τρίτη συνέπεια, η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις δύο προηγούμενες, είναι η αλλαγή του κλίματος στο εσωτερικό, αποδιδόμενο στις απώλειες, ανασύροντας μνήμες του Βιετνάμ, οδηγώντας ακόμη και στην αλλαγή του συστήματος των προαγωγών των Αξκών.

Εκτός όμως από το θέατρο επιχειρήσεων του Ιράκ, την ίδια χρονική στιγμή εξελίσσονταν και του Αφγανιστάν. Η μεταφορά δυνάμεων από το Αφγανιστάν, είχε ολέθριες συνέπειες για την μελλοντική εξέλιξη των επιχειρήσεων, η οποία ανέδειξε ακόμη μία αδυναμία των ΗΠΑ, να υποστηρίξει ταυτοχρόνως με ΕΔ δύο πολέμους. Δύο πόλεμοι με κύριο χαρακτηριστικό την έξαρση και την κλιμάκωση της σεχταριστικής και εξτρεμιστικής βίας στο εσωτερικό των κρατών, τροφοδοτούμενη και ενισχυόμενη από γειτονικά κράτη αλλά και από λοιπές οργανώσεις, αποσταθεροποιώντας την ευρύτερη περιοχή και απαιτώντας μεγάλο αριθμό δυνάμεων για την αποτελεσματική αντιμετώπισή της. Συνεπώς είναι αδύνατον οι ΗΠΑ

⁽²⁶⁷⁾ Johnson, Thomas H.; Mason, M. Chris, January 2007, Orbis'σος 87

να υποστηρίζουν και ταυτοχρόνως να παραμένουν στον ηγετικό ρόλο, σε θέατρα επιχειρήσεων που απαιτούν την εφαρμογή τακτικής COIN ⁽²⁶⁸⁾. Συναφώς απαιτείται ευρύτερη συναίνεση και νομιμοποίηση των ενεργειών από τον ΟΗΕ, διότι μπορεί να σχηματιστεί μία συμμαχική δύναμη, η οποία αριθμητικά να δύναται να αναλάβει την εφαρμογή τακτικής COIN. Αντιθέτως οι ΗΠΑ, πλην της περίπτωσης του Αφγανιστάν, μην έχοντας την νομιμοποίηση των επιχειρήσεων, δεν διέθεταν τις ανάλογες στρατιωτικές δυνάμεις, με συνέπεια να χαρακτηριστούν ως δυνάμεις κατοχής⁽²⁶⁹⁾, δημιουργώντας αισθήματα κατά της Αμερικανικής παρουσίας στον πληθυσμό, παρέχοντας στους στασιαστές ένα επιτυχημένο αφήγημα στον αγώνα τους ⁽²⁷⁰⁾.

Συνεπώς, η τακτική COIN στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ, δεν απέφερε τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα για την στρατηγική των ΗΠΑ. Οι ΗΠΑ επιδίωκαν την καθεστωτική αλλαγή, καθεστώτων εχθρικά προς τα συμφέροντα τους που συνεργάζονταν με τους τρομοκράτες, ώστε να μπορέσουν εν συνεχεία να οικοδομήσουν ένα κράτος στα πρότυπα τα δυτικά. Εντούτοις οι κυβερνήσεις που διαδέχτηκαν τα ανατραπέντα καθεστώτα, δεν επέτυχαν με την βοήθεια των ΗΠΑ, να έχουν το μονοπώλιο στην εξουσία. Επίσης δεν μπόρεσαν να παρέχουν τα απαραίτητα δημόσια αγαθά και να εγγυηθούν την ασφάλεια στους πολίτες τους.

Ως εκ τούτου η καθυστερημένη και βραχυπρόθεσμη εφαρμογή της τακτικής COIN, με δυνάμεις αριθμητικά λιγότερες από τις απαιτούμενες και με περιορισμένα χρηματοδοτικά μέσα, δεν μπόρεσε να καταπολεμήσει τους στασιαστές, και να σταθεροποιήσει και να ενισχύσει τα κράτη. Συναφώς, λόγω ότι τα δίκτυα των στασιαστών εκτείνονταν πέραν από τα γεωγραφικά όρια των κρατών, αποσταθεροποίησε την ευρύτερη περιοχή, συνέπεια των οποίων μέχρι και σήμερα, στο Αφγανιστάν, οι στρατιωτικές δυνάμεις να μην έχουν αποχωρήσει, ενώ στο Ιράκ, η αποχώρηση των ΕΔ των ΗΠΑ, σηματοδότησε την επανεμφάνιση των στασιαστών και την έναρξη ενός 2^{ου} γύρου βίας που συνεχίζει αδιάκοπος.

Εν κατακλείδι η τακτική COIN είναι το ενδεδειγμένο εργαλείο για την καταπολέμηση των στασιαστών και την σταθεροποίηση και ενίσχυση του κράτους. Για να εφαρμοσθεί ωστόσο, θα πρέπει να έχουν εξασφαλιστεί τα χρηματοδοτικά μέσα και οι απαιτούμενες δυνάμεις, τόσο για τη διεξαγωγή επιχειρήσεων όσο για την οργάνωση των δομών και των σωμάτων ασφαλείας του κράτους που εφαρμόζεται, για όσο χρόνο απαιτηθεί. Οι ΗΠΑ εφαρμόζοντας την τακτική COIN στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν για περιορισμένο χρονικό διάστημα, πέτυχαν να περιορίσουν και να αντιμετωπίσουν την απειλή των στασιαστών εξυπηρετώντας πρόσκαιρα τους αντικειμενικούς σκοπούς της στρατηγικής τους. Εντούτοις, η μεταστροφή της κοινής γνώμης στο εσωτερικό των ΗΠΑ για την εξέλιξη των επιχειρήσεων, η έλλειψη χρηματοδοτικών μέσων και συμμάχων σε διεθνές επίπεδο, σε συνδυασμό με την τηρούμενη στάση γειτονικών με το Ιράκ και Αφγανιστάν κρατών, αποστέρησε στις ΗΠΑ την δυνατότητα μακροπρόθεσμης εφαρμογής της τακτικής COIN. Συνέπεια των ανωτέρω, με την

⁽²⁶⁸⁾ Quadrennial Defense Review Report, 2006, σσ 20

⁽²⁶⁹⁾, S.D. Murphy, *Georgetown Law Journal*, Vol. 92, 2004, σσ. 8-9,

⁽²⁷⁰⁾ Quadrennial Defense Review Report, 2006, σσ 10

αποχώρηση των στρατευμάτων από το Ιράκ και την μείωση των δυνάμεων από το Αφγανιστάν, ήταν η επανεμφάνιση της απειλής των στασιαστών και η έναρξη ενός νέου κύκλου βίας, αποσταθεροποιώντας την ευρύτερη περιοχή.

ΠΗΓΕΣ

1. Πρωτογενής Πηγές

α. «The U.S. Army Marine Corps Counterinsurgency Field Manual», *U.S. Army Field Manual No. 3-24*, General David H. Petraeus and Lt. General James F. Amos, university of chicago and London.

β. «Counterinsurgency Warfare: Theory and Practice» *David Galula* Foreword by John A. Nagl.

γ. «The New Counterinsurgency Era Transforming the U.S. Military for Modern Wars», David H. Ucko Foreword by Lt. Col. John A. Nagl, USA (ret.), 2009, Georgetown University Press / Washington D.C.

δ. «The War of the Flea: A Study of Guerrilla Warfare Theory and Practice», Robert Taber.

ε. «The Insurgents David Petraeus and the Plot to Change the American Way of War», Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013), epub.

2. Άρθρα - Μελέτες

α. «Understanding the Taliban and Insurgency in Afghanistan», Johnson, Thomas H.; Mason, M. Chris, January 2007, *Orbis*:Jan2007, Vol. 51 Issue 1, p71, <http://www.nps.edu/programs/ccs/docs/pubs/understanding%20the%20taliban%20and%20insurgency%20in%20afghanistan.pdf>

β. «Afghanistan: Post-Taliban Governance, Security, and U.S. Policy», Kenneth Katzman, September 17, 2010, Congressional Research Service http://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=6&ved=0CFEQFjAF&url=http%3A%2F%2Fresearch.policyarchive.org%2F1054.pdf&ei=KMtVcH5NYSrUeGinOA1&usq=AFQjCNGr1pTUGXZpIBsMIKx6 rXWP9Q&sig2=NA1eF_gMsgCjHeE-5fd2vQ&bvm=bv.96952980,d.d24

γ. «Back to the Weinberger-Powell Doctrine?», *Jeffrey Record*, Strategic Studies Quarterly, Fall 2007, <http://www.au.af.mil/au/ssq/2007/Fall/Record.pdf>

δ. «COIN's Failure in Afghanistan», Oleg Svet, 31 Aug 2012, <http://nationalinterest.org/commentary/coins-failure-afghanistan-7409>

ε. «Springtime for Killing in Afghanistan», Eric Schmitt, May 28, 2006, *The New York Times*, http://www.nytimes.com/2006/05/28/weekinreview/28schmitt.html?pagewanted=print&_r=0

στ. «Taliban, Al-Qaeda Regroup in Afghanistan, Defying U.S. Strategy», *Jeff St. Onge* - May 19, 2006, *Bloomberg*, <http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=aoqdwNWIcqc>

ζ. «The Limits of Counterinsurgency Doctrine in Afghanistan, The Other Side of the COIN», Karl W. Eikenberry, September/October 2013 Issue, *Foreign Affairs*,

(1), The American Presidency Project, Πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15

(2), Κεφάλαιο «2», Fred Kaplan, Simon & Schuster (2013)

<https://www.foreignaffairs.com/articles/afghanistan/2013-08-12/limits-counterinsurgency-doctrine-afghanistan>

η. «Counterinsurgency in Afghanistan», Vol 4, Seth G. Jones, 2008, National Security Research Division, http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monographs/2008/RAND_MG595.pdf

θ. «The Struggle against Terrorism. Grand Strategy, Strategy, and Tactics», Barry R. Posen, 2001 – 2002, MIT Press Journal, <http://www.mitpressjournals.org/doi/abs/10.1162/016228801753399709?journalCode=isec#.V.aikDvls2Jc>

ι. «Was Counterinsurgency Worth It? What can Americans expect if they commit to overturning the established political order in a given country?», Christopher Preble, March 7, 2013, US News, <http://www.usnews.com/opinion/blogs/world-report/2013/03/07/was-david-petraeuss-counterinsurgency-strategy-worth-it>

ια. «ISAF Counterinsurgency Commander's Guidance», 2009, NATO, http://www.nato.int/isaf/docu/official_texts/counterinsurgency_guidance.pdf

ιβ. «Overview of the Afghanistan and Pakistan Annual Review», <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2010/12/16/overview-afghanistan-and-pakistan-annual-review>

ιγ. «Counterinsurgency in Iraq (2003–2006)», Bruce R. Pirnie, Edward O'Connell, RAND COUNTERINSURGENCY STUDY • VOLUME 2, 2008, <http://www.rand.org/pubs/monographs/MG595z3.html>

ιδ. «Best Practices in Counterinsurgency», Kalev I. Sepp, Ph.D, <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/milreview/sepp.pdf>

ιε. «Insurgency and Counterinsurgency in Iraq», Bruce Hoffman, June 2004, National Security Research Division, https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/occasional_papers/2005/RAND_OP127.pdf

ιστ. «The Iraq War and Lessons for Counterinsurgency», Anthony H. Cordesman Arleigh A. Burke Chair in Strategy, March 16 2006, Center for Strategic and International Studies, http://csis.org/files/media/csis/pubs/060316_iraqctlessons.pdf

ιζ. «Learning From Iraq: Counterinsurgency in American Strategy», Steven Metz, January 2007, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 26 Ιουν 15.

ιη. «Learning Counterinsurgency: Observations from Soldiering in Iraq» Lieutenant General David H. Petraeus, U.S. Army, 2006, Military Review, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 26 Ιουν 15.

ιθ. «Professor Nagl's War», Peter Maass, The New York Times, January 11, 2004, <http://www.nytimes.com/2004/01/11/magazine/professor-nagl-s-war.html?pagewanted=1>

κ. Quadrennial Defense Review Report, 2001, <http://www.defense.gov/pubs/qdr2001.pdf>

κα. Transformation Planning Guidance, April 2003, Department Of Defense, US, <http://www.defense.gov/brac/docs/transformationplanningapr03.pdf>

κβ. National Defense Strategy, March 2005, <http://www.defense.gov/news/Mar2005/d20050318nds1.pdf>

κγ. Department of Defense Directive, No 3000.05, November 28, 2005, https://fas.org/irp/doddir/dod/d3000_05.pdf

κδ. Quadrennial Defense Review Report, February 6, 2006, Department of Defense, <http://www.defense.gov/qdr/report/Report20060203.pdf>

κε. The DISAM Journal of International Security Assistance Management Editor Mr. Gregory W. Sutton, Vol 30 No3, Sept 2008, http://www.disam.dsca.mil/pubs/Indexes/v.30_3/Journal%2030-3.pdf

κστ. Counterinsurgency Reader, Military Review, 2006, <http://cdm16040.contentdm.oclc.org/cdm/singleitem/collection/p124201coll1/id/418/rec/4>

κζ. National Security Strategy of US : A New World Order

κη. A National Security Strategy of Engagement and Enlargment

κθ. A National Security Strategy for a Global Age

λ. The 1991 Gulf War: Establishing a New World Order International Socialist Review Issue 7, Spring 1999, by Lance Selfa

λα. Behind Colin Powell's Legend: Dodging Peace , Robert Parry & Norman Solomon <https://consortiumnews.com/archive/colin11.html>

λβ. U.S. Military Presence in the Gulf Q Challenges and Prospects Sami G. Hajjar, Strategic Studies Institute, March 2002

λγ. «Iraq: U.S. Efforts to Change the Regime», Report for Congress, Oct 3 2002, Kenneth Katzman, <http://www.iwar.org.uk/news-archive/crs/14391.pdf>

λδ. «White Paper of the Interagency Policy Group's Report on U.S. Policy toward Afghanistan and Pakistan», National Security Council, 27 March 2009 https://www.whitehouse.gov/assets/documents/afghanistan_pakistan_white_paper_final.pdf

λε. U.S. Military Presence in the Gulf Q Challenges and Prospects Sami G. Hajjar, Strategic Studies Institute, March 2002

λστ. J. Cockayne, D.M. Malone, “The Security Council and the 1991 and 2003 wars in Iraq” στο V. Lowe, A. Roberts, J. Welsh, D. Zaum (eds.), *The United Nations Security Council and War*, Oxford, Oxford University Press, 2010

λζ. «The National Security Strategy of the USA», State of Department, 2002, <http://www.state.gov/documents/organization/63562.pdf>

λη. «Το Δόγμα του προληπτικού πολέμου και ο πόλεμος στο Αφγανιστάν. Διαχείριση κρίσεων ή πολεμική αναμέτρηση;» Αλέξανδρος Κουτσούκης, ΕΛΙΑΜΕΠ, 2008, http://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2008/12/dogma-proliptikou-polemou-kai-o-polemos-sto-afghanistan_t3.pdf

λθ. S.D. Murphy, “Assessing the Legality of Invading Iraq” *Georgetown Law Journal*, Vol. 92, 2004, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=432561

3. Πηγές Διαδικτύου

α. The American Presidency Project, John F. Kennedy, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15 <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=8695>

β. The American Presidency Project, John F. Kennedy, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15 <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=8181>

γ. The Clash of Civilizations?, Foreign Affairs, Samuel P. Huntington, 1993, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15, <https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/1993-06-01/clash-civilizations>

δ. Failed States in a World of Terror, Robert I. Rotberg, July/August 2002, Foreign Affairs, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15, <http://www.cfr.org/fragile-or-failed-states/failed-states-world-terror/p4733>

ε. Σουνίτες και σίιτες: μάχη για την εξουσία από τον 7ο μ.Χ. αιώνα, Το βήμα, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15, <http://www.tovima.gr/world/article/?aid=471943>

στ. Ο παντοδύναμος ιρακινός ηγέτης Σαντάμ Χουσεϊν, newsbeast, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλίου 2015, <http://www.newsbeast.gr/portraits/arthro/679188/o-padodunamos-irakinos-igetis-sadam-housein>

ζ. US Army ethnolinguistic map of Afghanistan, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 25 Ιουλ 15, <http://www.army.mil/cmh/brochures/Afghanistan/Operation%20Enduring%20Freedom.htm>

η. Religion in Afganistan, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 25 Ιουλ 15, <http://www.afghanistans.com/Information/People/Religion.htm>

θ. «No victory in Iraq, says Petraeus», BBC News, 11 Sep 2008, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 25 Ιουλ 15, http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7610405.stm

ι. Φωτογραφίες :

(1) Εξώφυλλο, Task Force Black, Image from the London Times, *Northern Lights & Other Counterinsurgency Ops* , πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15, http://www.longwarjournal.org/archives/2006/03/operation_northern_l.php

(2) Εικόνα 3, Three Pillars of Counterinsurgency, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15, <http://www.wikiwand.com/en/Counter-insurgency>

(3) Εικόνα 4, Βικιπαίδεια, χάρτης εστιών Al – Qaida, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15, <https://en.wikipedia.org/wiki/Al-Qaeda>

(4) Εικόνα 5, C4ISR Architecture Framework - Three Views of an Architecture, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15, <http://pubs.opengroup.org/architecture/togaf8-doc/arch/chap37.html>

(5) Εικόνα 6, Notational operation plan phases versus level of military effort, Global Security Organization, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15, http://www.globalsecurity.org/military/library/report/call/call_11-23_ch05.htm

(6) Εικόνα 7, Congressional Research Service, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15, <https://www.fas.org/sgp/crs/mideast/RS22537.pdf>

(7) Εικόνα 8, The Columbus Dispatch, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15, <http://www.dispatch.com/content/stories/local/2011/06/23/surge-troops-to-come-home-from-afghanistan.html>

(8) Εικόνα 9, Oil Wars – Earth, Θεμαπάτες και Δικτυώματα, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 23 Ιουλ 15, <https://theamapati.wordpress.com/2006/06/03/>

(9) Εικόνα 10, Εθνοτική σύνθεση στο Αφγανιστάν, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 25 Ιουλ 15 http://translate.google.gr/translate?hl=el-GR&dr=0&langpair=en|el&u=https://en.wikipedia.org/wiki/Ethnic_groups_in_Afghanistan&ei=8y62VfalBsKwUaPfq8AL

(10) Εικόνα 11, Iraq War Surge 2007 https://en.wikipedia.org/wiki/Iraq_War_troop_surge_of_2007 Βικιπαιδεία, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 01 Αυγ 15

(11) Εικόνα 12, Iraq, War, Βικιπαιδεία, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 01 Αυγ 15, https://en.wikipedia.org/wiki/Iraq_War

(12) Εικόνα 13, Multi – National Force – Iraq Commanders Counterinsurgency Guidance, General David H. Petraeus, U.S Army

(13) Εικόνα 14, «Into Taliban Country», The Economist, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 01 Αυγ 15, <http://www.economist.com/node/13998770>

(14) Εικόνα 15, «Coalition Casualties in Afghanistan», Βικιπαιδεία, πρόσβαση στο διαδίκτυο την 01 Αυγ 15, https://en.wikipedia.org/wiki/Coalition_casualties_in_Afghanistan